

หลักการเป็น ข้าราชการที่ดี

คำนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงอุทิศพระองค์ เสียสละ เพื่อประโยชน์สุขและความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศไทย และประชาชนอย่างจริงจัง ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ พระปรีชาสามารถ และสายพระเนตรอันยาวไกล พระองค์เสด็จร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพสกนิกรในทุกหนแห่ง ทรงพระราชนิพัทธิประรากรัตน์ยิ่งกิจน้อยใหญ่ต่อเนื่องตลอดมา ทรงเป็นแบบอย่างในด้านความเป็นผู้นำ และนักปกคล้องที่ดี ทรงสมบูรณ์ด้วยทศพิธารธรรม จักรวรรดิวัตตุร ๑๒ และพระราชนิพัทธิ์ ๔ และทรงเป็นศูนย์รวมพลังความสามัคคีของประชาชนชาวไทยทั่วมวล

ข้าราชการ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานของพระราชา หรือของราชการ ซึ่งหมายถึงงานของแผ่นดิน ให้เรียบร้อยสมบูรณ์ที่สุด ประกอบอาชีพราชการด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์ บริสุทธิ์ ยุติธรรม จะมีความมั่นคงในหน้าที่ราชการ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดีมีคุณธรรมมีจริยธรรม ที่ดีงาม พร้อมจะเป็นข้าราชการดีที่มีความสุข จารึกเป็นตำนานให้ชาบซึ่งในดวงจิตชั่วนิจนิรันดร์

คณะผู้จัดทำ
กลุ่มงานพัฒนาคุณภาพ

สารบัญ

หน้า	เรื่อง
๔	พระบรมราโชวาทพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ๑ เม.ย. ๒๕๕๕
๕	คำกล่าวของพระสังฆราช
๖	คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี
๗	สุนทรพจน์ การเป็นข้าราชการที่ดี โดยนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ บทความเรื่อง
๑๒	- การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน
๑๗	- หลักการเป็นข้าราชการที่ดี การครองตน ครองคน ครองงาน
๑๘	- สมรรถนะการปฏิบัติงาน
๑๙	- กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

“งานราชการทุกอย่าง ไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ ง่ายหรือยาก ย่อมมีความสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินด้วยกันทั้งสิ้น อีกทั้งงานทุกด้านทุกสาขา ย่อมสัมพันธ์เกี่ยวนেื่องกัน เป็นปัจจัยเกื้อกูล ส่งเสริมกันและกันอยู่ ข้าราชการทุกคน ทุกฝ่าย ทุกระดับ จึงต้องไม่ถือตัวแบ่งแยกกัน หากต้อง พิจารณาให้เห็นความสำคัญของกันและกัน แล้วร่วมงานประสานสัมพันธ์กัน ด้วยความเป็นมิตร ด้วยความเข้าใจเห็นใจกัน และด้วยความเมตตาป่องดองกัน งานของแผ่นดินทุกส่วน จักได้ ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมเสมอ กัน และยังประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือความเจริญมั่นคง ให้เกิดแก่ บุคคล แก่งาน และแก่ส่วนรวมได้แท้จริง”

อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

พระราชบรมคติ

๙๗. ມະນາຄາມອຸປະນະ

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ขออภัยพร ข้าราชการพลเรือนและสาธุชนทั้งหลาย

วันที่ ๑ เมษาายน ถือว่าเป็นวันข้าราชการพลเรือน ส่วนราชการฝ่ายพลเรือนจึงได้จัดกิจกรรมและบำเพ็ญกุศล เพื่อความเป็นสิริมงคลและเพื่อเป็นการรำลึกตรวจสอบภาระหน้าที่ในความรับผิดชอบที่ได้ปฏิบัติมาในรอบปีหนึ่งว่า มีผลเป็นอย่างไร มีส่วนได้ที่บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายและส่วนได้ยังบกพร่องต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง การจัดกิจกรรมต่างๆ ในโอกาสเช่นนี้จึงถือเป็นการดี

ข้าราชการพลเรือนนั้น นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อความเจริญมั่นคงของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะข้าราชการพลเรือน ในฐานะผู้ปฏิบัติรับใช้ประเทศไทยในด้านต่างๆ ได้ประจำอยู่ในหน่วยงานสำคัญๆ ของรัฐ ซึ่งมีภาระกระจายอยู่ในทุกส่วนของประเทศไทย เป็นเสมือนเส้นโลหิตน้อยให้กับที่แผ่ซ่านไปในทุกส่วนของร่างกายคือ ประเทศไทย สำหรับที่จะขันถ่ายหรือดูดซึมเอาสิ่งที่ดีมีประโยชน์ ไปหล่อเลี้ยง และเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรงและเจริญเติบโต หากเส้นโลหิตน้อยให้กับตัวนั้น ร่างกายก็เป็นอัมพาต หรือถ้าเส้นโลหิตน้อยให้กับขันถ่ายหรือดูดซึมเอาสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยไปแลกจ่ายให้ร่างกาย ร่างกายก็อาจเจ็บป่วยทรุดลงอาจถึงตายได้ ฉะนั้น ข้าราชการพลเรือนจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อความเสื่อม ความเจริญของประเทศไทยบ้านเมืองเป็นอย่างมาก เพราะเป็นช่องทางสำคัญที่จะขันถ่ายหรือดูดซึมเอาสิ่งที่ดีหรือเลว驾驭จ่ายไปสู่ทุกส่วนของประเทศไทยได้โดยง่าย คล้ายกับเส้นโลหิตของร่างกายดังกล่าวแล้ว

ข้าราชการนั้น โดยความหมาย ก็คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สนองพระเดชพระคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์พระประมุขของชาติ และโดยหน้าที่ก็คือผู้ดูแลรับผิดชอบต่อความสุขทุกข์ของประชาชน ข้าราชการจึงมีความเกี่ยวข้องอยู่กับบุคคลหลายฝ่าย คือ มีทั้งผู้บังคับบัญชาที่จะต้องรับสนองงานและมีทั้งผู้อยู่ในความปกครองดูแลซึ่งจะต้องรับผิดชอบดูแลให้ความเมตตาต่อไป

ขออนุโมทนาอภัยพ

สาร

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ประจำปี ๒๕๕๕
วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕

เนื่องในโอกาสที่วันข้าราชการพลเรือนได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่งในวันที่ ๑ เมษายน ศกนี้ ดิฉันขอส่งความระลึกถึง ความปราณາดี และกำลังใจมายังข้าราชการพลเรือนด้วยความจริงใจ

ข้าราชการ คือ ทรัพยากรบุคคลภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการกิจการภาครัฐไปสู่เป้าหมาย และสนองตอบความต้องการของประชาชน วันนี้ ระบบราชการไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมค่อนข้างมาก การทำงานของส่วนราชการต่างๆ มีลักษณะเชิงรุกมากขึ้นและเป็นไปอย่างมีระบบ มีการกำหนดทิศทาง ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จ สิ่งเหล่านี้ มาจากความร่วมมือร่วมใจของข้าราชการที่ได้ช่วยกันทำให้ภาครัฐยังคงสามารถตอบสนองความคาดหวังของประชาชนได้

รัฐบาลตระหนักรถึงความสำคัญของข้าราชการและต้องการพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการส่งเสริมมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ขณะเดียวกัน รัฐบาลก็ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของข้าราชการให้ดีขึ้น มีค่าตอบแทนอยู่ในระดับที่เพียงพอแก่การดำรงชีวิต ดูแลครอบครัว และสามารถรักษาเกียรติศักดิ์ของการเป็นบุคลากรภาครัฐได้ ดิฉันมีความเชื่อมั่นว่า ด้วยความตั้งใจจริงของรัฐบาลประกอบกับความร่วมมืออย่างแข็งขันของเพื่อนข้าราชการ จะทำให้การทำงานของข้าราชการประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาของประชาชน และก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจการภาครัฐและประโยชน์ของประเทศชาติยิ่งๆ ขึ้นไป

ในวันนี้ ดิฉันขออาราธนาคุณพระศรีตันตระ และอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล อีกทั้งพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดดลบันดาลประทานพรให้ข้าราชการพลเรือนทั่วประเทศ ประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อแผ่นดินอย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดไป

(นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

การที่จะเป็นบุคคลต้นแบบ
ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีนั้น
ไม่ได้ทำมาเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง..
หากต้องปฏิบัติตามความมานะ และสั่งสม
ที่ติดต่อกัน..ในระยะเวลาที่นานและต้องใช้ความเพียร
ความมุ่งมั่น ฝ่ารู้ และรู้ที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
ประโยชน์ที่จะได้รับ[†]
นอกจะจะส่งผลต่อตนเองอย่างมีคุณค่าแล้ว
ยังส่งผลต่อส่วนรวม
ที่จะเป็นบุคคลตัวอย่างอันดี..ให้ผู้อื่นได้เรียนรู้
และปฏิบัติตาม..ต่อไป

นายแพทย์วัฒนา กาญจนกามล
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เพื่อเป็นข้าราชการที่ดี และพลังของแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงอุทิศพระองค์ เสียสละ เพื่อประโยชน์สุข และความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศไทย และประชาชนอย่างจริงจัง ด้วยพระวิริยะ อุตสาหะ พระปรีชาสามารถ และสายพระเนตรอันยาวไกล พระองค์เสด็จไป ร่วมทุกชีร่วมสุขกับพสกนิกรในทุกหนแห่ง ทรงพระราชนอตสาหะปฏิบัติพระราช กรณียกิจอย่างใหญ่ต่อเนื่องตลอดมา ทรงเป็นแบบอย่างในด้านความเป็นผู้นำ และ นักปักครองที่ดี ทรงสมบูรณ์ด้วยศพิธิราชธรรม จักรพรรดิวัต ๑๒ และพระราชนักวัตถุ ๔ และทรงเป็นศูนย์รวมพลังความสามัคคีของประชาชนชาวไทยทั้งมวล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริ ให้มีโครงการที่เอื้ออำนวยประโยชน์สุข แก่ประชาชนมากมาย บางโครงการได้พระราชทานแนวทางพระราชดำริผ่านรัฐบาล ผ่านหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและบางโครงการก็สัมผัสด้วยพระองค์เอง ซึ่งก็คือ “โครงการหลวง” “โครงการส่วนพระองค์” “โครงการอันเนื่องมาจากการพระราชดำริ” ซึ่งมากกว่า ๓,๐๐๐ โครงการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยพวกเราเหล่า พสกนิกรทั้งในชนบท ในถิ่นทุรกันดาร และทั้งในเมืองนครเป็นรูปธรรมที่ปรากฏชัดเจน มากมาย เช่น ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่ หญ้าแฝก กังหันน้ำชัยพัฒนา การแก้ไขปัญหาจราจร การแก้ไขปัญหาน้ำท่วม และโครงการแก้มลิง เป็นต้น

พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น ๖ แห่งในทุกภาคทั่วประเทศ เพื่อใช้ทดลองศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสาธิตการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จทุกด้านและเพื่อเป็นสถานที่สำหรับฝึกอบรมราชภัฏ เผยแพร่ความรู้แก่ผู้สนใจทั่วไป ในเรื่องเกษตรกรรม และศิลปหัตถกรรมสาขาต่างๆ นอกจากนี้มีน้ำเสื้อพระราชกรณียกิจ พระราชนิยมรัตนาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติแล้วเรายังสามารถน้อมเอาระบรมราโชวาท มาเป็นแบบอย่างและหลักการในการทำงานเป็นข้าราชการที่ดีตามรอยพระยุคลบาทได้ด้วย

หลักการ ๙ ประการ ที่ข้าราชการมุ่งมั่นนำไปประพฤติปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาท เพื่อเป็น ข้าราชการที่ดีและพึงของแผ่นดิน ซึ่งคณะกรรมการประจำสัมพันธ์และเผยแพร่การเรียนรู้ตาม รอยพระยุคลบาท (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี คุณหญิงสุพัตรา 麝ดิตร ประธาน) ภายใต้ คณะกรรมการบริหารโครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท (นายกรัฐมนตรี ประธาน ปลัดกระทรวง ทุกท่าน กรรมการ) ได้ประมวลและเรียบเรียงจากแนวทางที่ข้าราชการได้แสดงความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะ นำไปยึดถือประพฤติปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของประชาชน สังคม และประเทศชาติ ภายหลังที่ได้เข้ารับ การอบรมตามหลักสูตรโครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท ดังนี้

ยึดมั่นในคุณธรรม

๑. สุจริต เที่ยงตรง
๒. เสียสละ ออดทน
๓. ฝึกตนมีระเบียบ ยึดถือหลักการทำงาน
๔. เพียบพร้อมความรู้ คุ้งคุ้นโดย
๕. ขยายสัมพันธ์ประสาน และให้มีคุณค่า
๖. มีความรับผิดชอบ
๗. ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่
๘. ทำงานให้เสร็จทันการ
๙. ยึดมั่นในผลประโยชน์ของประเทศชาติ และความถูกต้องเป็นธรรม

หลักการที่ ๑ สุจริต เที่ยงตรง HONEST

“ปฏิบัติตัวให้สุจริต เที่ยงตรงพอควรพอดีแก่ตำแหน่ง หน้าที่ที่ดำรงอยู่”

(พระบรมราโชวาท พระราชทาน開啟การพลเรือนปี ๒๕๓๑)

“สุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่ำประชชน และสุจริตต่อบ้านที่”

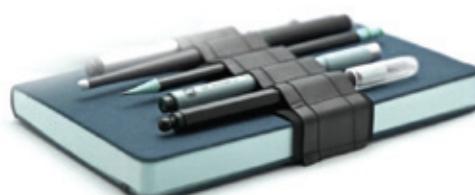
“สุจริตกาย สุจริตใจ”

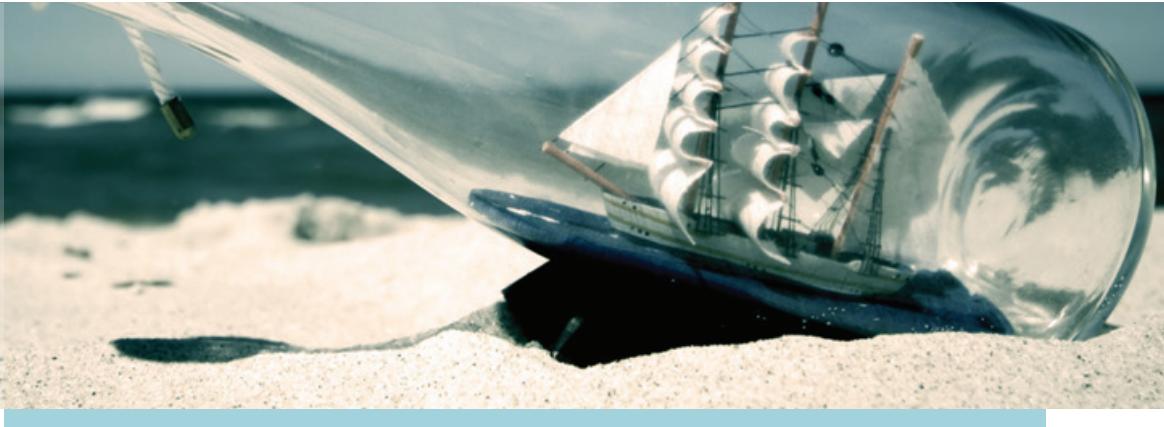
“เห็นสิ่งที่เป็นคุณเป็นโทษ เป็นประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ อย่างชัดเจน ถูก ตรง”

“ใครอยากรากินขอให้ลาออกจากตำแหน่งไปทำการค้าดีกว่า”

“การที่จะทำงานให้สมฤทธิ์ผลที่พึงประสงค์ คือ ที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วย
นั้น จะอาศัยความรู้เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และ
ความถูกต้องประกอบด้วย เพราะเหตุว่า ความรู้นั้นเป็นเหมือนเครื่องยนต์ที่ทำให้วยดายน
เคลื่อนไปได้ประการเดียว

ส่วนคุณธรรมดังกล่าวเป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพา
ให้วยดายนดำเนินไปถูกทางด้วยความสรัสตี คือ ปลดดักจันบรรลุจุดหมายที่พึงประสงค์”

หลักการที่ ๒ เสียสละ อดทน SACRIFICE / PATIENCE

“มีความเสียสละ อดทน รู้จักเกรงใจ ให้อภัย ทั้งโอนอ่อนผ่อนตามกันและกัน ด้วยเหตุผล”

(พระบรมราโชวาท พระราชนานแก่ข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๓๖)

“เสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง”

“ตั้งใจขวนขวยปฏิบัติงานด้วยความฉลาดรอบคอบ”

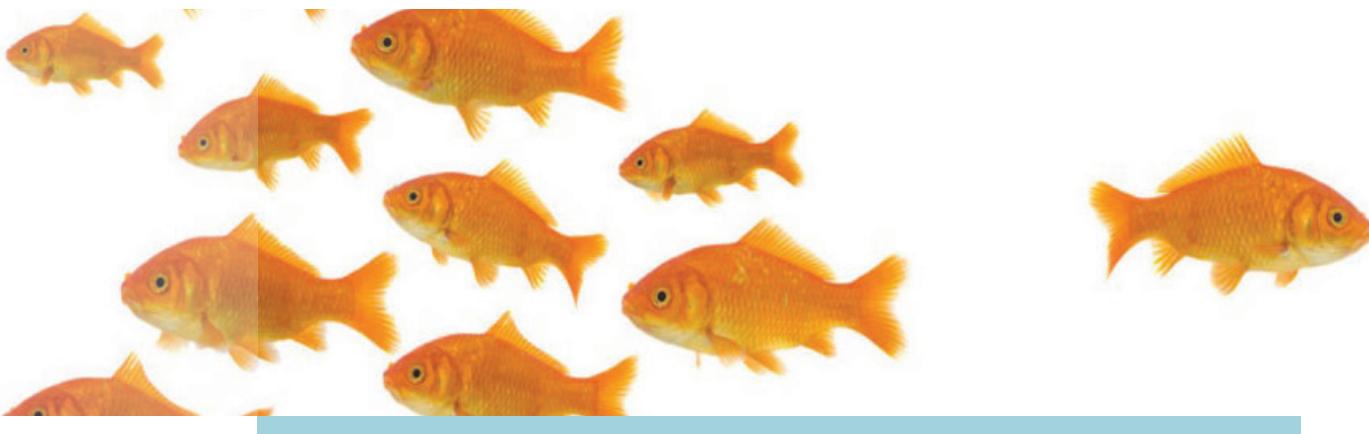
“รักษาความสุภาพอ่อนโยนไว้ให้เห็นยิ่งแన่นสมำ่เสมอ”

“หัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น”

“มีจิตใจมั่นคง เด็ดเดี่ยวในอันที่จะพากเพียรปฏิบัติหน้าที่ให้จนบรรลุผลสำเร็จ”

“ความเพียรที่ถูกต้องเป็นธรรมและพึงประสงค์นั้น คือ ความเพียรที่จะกำจัดความเสื่อมให้หมดไปและรังปองกันมิให้เกิดขึ้นใหม่อย่างหนึ่ง กับความเพียรที่จะสร้างสรรค์ความดี ความเจริญให้เกิดขึ้น และรักษามิให้เสื่อมไป”

“การทำงานใดๆ ไม่ว่าจะเล็ก ใหญ่ ง่าย ยาก ถ้าย่อหอย่อนจากความเพียรแล้ว ยากที่จะให้สำเร็จเรียบร้อยทันเวลาได้ การฝึกฝนความเพียร ถึงหากแรกๆ จะรู้สึกเหนื่อยล้ามาก แต่พอได้เพียรจนเป็นนิสัยแล้ว ก็จะกลับเป็นพลังอย่างสำคัญที่ค่อยกระตุ้นเตือนให้ทำงานอย่างจริงจัง ด้วยใจร่าเริง และเมื่อได้พลังของความเพียรนี้เกิดขึ้น เมื่อนั้นการงานทั้งหลายก็ สำเร็จได้โดยง่าย และรวดเร็ว”

หลักการที่ ๓ ฝึกตนมีระเบียบ ยึดหลักการทำงาน DISCIPLINE

“คนทำงานดี คือ คนมีระเบียบ ได้แก่ ระเบียบในการคิดและในการทำ ผู้ไม่มีการระเบียบ ไว้ ถึงจะมีวิชา มีเรี่ยวแรง มีความกระตือรือร้นอยู่เพียงไร ก็มักทำงานให้สำเร็จได้ไม่ได้ เพราะ ความคิดอ่านสับสนว่า ว่า ทำอะไร ก็ไม่ถูก คำดับขั้นตอน มีแต่ความลังเลและขัดแย้งทั้งในความคิด ทั้งในการปฏิบัติงาน ข้าราชการจึงจำเป็นเป็นตัวอย่างฝึกระเบียบในตนเองขึ้น”

(พระบรมราโชวรา พราชาทานแก่ข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๒๗)

“ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัจความดี”

“สำรวจดูความบกพร่องของตนเองอยู่สม่ำเสมอ และปฏิบัติแก้ไขเสียโดยเร็ว”

“รู้จักรับฟังความคิดความเห็นแม้กระทั้งคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด”

หลักการ ที่ ๔ เพียบพร้อมความรู้ คู่กุศโลบาย KNOWLEDGE

“ข้าราชการที่สามารถต้องมีความรู้ครบสามส่วน คือ ความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการ และความรู้คิดอ่านตามเหตุผลความเป็นจริง”

(พระบรมราโชวาท พระราชนานแก่ข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๓๐)

“ความรู้ที่ถูกต้องแม่นยำ ทั้งทางลึกและกว้าง”

“นำเอาวิทยาการก้าวหน้าพร้อมทั้งเครื่องกลที่ทรงประดิษฐิภาพสูงต่างๆ มาใช้กันอย่างกว้างขวาง”

“การทำงานสร้างเกียรติยศซึ่งเสียงและความเจริญก้าวหน้า นอกจากจะต้องใช้วิชาความรู้ที่ดีแล้วแต่ละคนยังต้องมีจิตใจที่มั่นคงในความสุจริต และมุ่งมั่นต่อความสำเร็จเป็นฐานรองรับ กับต้องอาศัยกุศโลบายหรือวิธีการอันแนบคายในการประพฤติปฏิบัติเข้าประกอบอีกหลายประการ

ประการแรก ได้แก่ การสร้างศรัทธา ความเชื่อถือในงานที่กระทำ ซึ่งเป็นพละกำลังส่งเสริมให้เกิดความพอดีและความเพียรพยายามอย่างสำคัญ ในอันที่จะทำการงานให้บรรลุผลลัพธ์

ประการที่สอง ได้แก่ การไม่ประมาทปัญญาความรู้ ความฉลาดสามารถทั้งของตนเองทั้งของผู้อื่น ซึ่งเป็นเครื่องช่วยทำงานได้ก้าวหน้ากว้างไกล

ประการที่สาม ได้แก่ การตามรักษาความจริงใจ ทั้งต่อผู้อื่นทั้งต่อตัวเอง ซึ่งเป็นเครื่องทำให้ไว้วางใจร่วมมือกัน และทำให้งานสำเร็จได้โดยราบรื่น

ประการที่สี่ ได้แก่ การกำจัดจิตใจที่ต่ำธรรม รวมทั้งสร้างเสริมความคิดจิตใจที่สะอาดเข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้ฝึกได้แต่ในการที่จะปฏิบัติได้ให้เกิดความก้าวหน้า

ประการที่ห้า ได้แก่ การรู้จักสงบใจ ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ยั่งคิดได้ในเมื่อมีเหตุทำให้เกิดความหวั่นไหว พึงช้าน และสามารถพิจารณาแก้ไขปัญหาได้โดยถูกต้อง”

(พระบรมราโชวาท พระราชนานแก่ข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๒๖)

หลักการที่ ๕ ขยายสัมพันธ์ประสาน และให้มีคุณค่า

RELATIONSHIP

“งานของชาตินั้นเป็นงานที่กว้างขวาง ประกอบด้วยงานทุกด้านทุกรายดับ อันสัมพันธ์กันในเนื้องอกน้ำนมด้วยแต่ละอย่างต่างต้องอาศัยและเกี่ยวกัน สนับสนุนกัน อย่างสอดคล้อง พอเหมาะสมพอดี จึงจะสัมฤทธิ์ผลทำให้ชาติบ้านเมืองมั่นคงและเจริญก้าวหน้าไปได้ ดังนั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องพยายามปฏิบัติตน ปฏิบัติงานให้สัมพันธ์ประสานกับบุคคลอื่นฝ่ายอื่นให้ได้”

(พระบรมราโชวาท พระราชนานแก่ข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๔๐)

“การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถสองอย่างเป็นสำคัญ คือ สามารถในการใช้วิชาความรู้อย่างหนึ่ง สามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกอย่างหนึ่ง”

“ปฏิบัติงานของตัวร่วมกับงานของผู้อื่นและประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายให้ได้ผล สมบูรณ์ ทุกส่วน”

“การเกี่ยวข้องประสานประโยชน์กันนั้นต้องอาศัยมิตรจิตและความเข้าใจอันดีต่อกัน เป็นพื้นฐาน”

“ถ้าหากทุกฝ่ายทุกคนมีความเข้าใจดีต่อกัน การร่วมมือประสานงานย่อมจะเป็นไปได้โดยสะดวก”

“ใช้ความมีเหตุผลและความร่วมมือกัน ในการปฏิบัติบริหารงานทั้งปวง”

“ร่วมกันคิดแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และสร้างสิ่งที่ขาดอยู่ให้สมบูรณ์”

หลักการที่ ๖ มีความรับผิดชอบ RESPONSIBILITY

“ผู้เป็นข้าราชการพึงสำเนียกตระหนักเป็นนิaty ถึงความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติงานของตัวร่วมกับงานของผู้อื่น และประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายให้ได้ผลสมบูรณ์ทุกส่วน เพื่อนำพาประเทศไทยให้ก้าวไปถึงความเจริญมั่นคง ซึ่งเป็นจุดประสงค์แห่งชาติ”
(พระบรมราโชวาท พิธีราชาท่านแก่ข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๒๗)

“ยิ่งเป็นผู้ใหญ่ มีตำแหน่งสำคัญ ยิ่งจะต้องปฏิบัติให้ดี ให้หนักแน่น ให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น”

“เกียรติและความสำเร็จเกิดจากผลการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตัวของแต่ละคน”

“ปฏิบัติงานในความรับผิดชอบให้ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์”

หลักการที่ ๗ ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ MISSION

“ในการปฏิบัติราชการนั้น ขอให้ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ อย่างนักถึงบำเหน็จรางวัลหรือผลประโยชน์ให้มาก ขอให้ถือว่าการทำหน้าที่ได้สมบูรณ์เป็นทั้งรางวัลและประโยชน์อย่างประเสริฐ จะทำให้บ้านเมืองไทยของเรารอยู่เย็นเป็นสุขและมั่นคง”
(พระบรมราโชวาท พระราชาท่านแก่ข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๓๓)

“เมื่อทำงาน ต้องมุ่งถึงจุดหมายที่แท้ของงาน”

“ถ้าทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายอื่นๆ เช่น เพื่อประโยชน์ส่วนตัว แม้จะได้ผลมากมายเพียงใด งานก็ไม่สำเร็จ แต่ทำให้เสียทั้งงานเสียทั้งคน”

หลักการที่ ๘ ทำงานให้สำเร็จทันการ SUCCESS

“การปฏิบัติราชการนั้น กล่าวอย่างสั้น ง่าย และตรงที่สุด คือ ทำให้สำเร็จทันการ และให้ได้ผลเป็นประโยชน์แท้ทางเดียว ซึ่งจะทำได้เมื่อบุคคลมีวิชา ความสามารถ และมีปัญญา ความรู้ คิดพิจารณาเห็นสิ่งที่เป็นคุณเป็นโทษเป็นประโยชน์ มิใช่ประโยชน์อย่างชัดเจน ถูก ตรง”

(พระบรมราโชวาท พระราชนานแก่ข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๓๔)

“ให้สำเร็จลุล่วงตรงตามเป้าหมายโดยไม่ซักซ้า”

“มุ่งหมายเอาประสิทธิภาพ ปริมาณงานและความรวดเร็วเป็นสำคัญ”

“มุ่งมั่นต่อความสำเร็จเป็นรากฐานรองรับ”

“นำพาประเทคโนโลยีให้ก้าวไปถึงความเจริญมั่นคง ซึ่งเป็นจุดประสงค์แท้จริง”

“มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนเสร็จ”

“ผู้ใดมีภาระหน้าที่อันได้อยู่ ก็เร่งกระทำให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความเมตตา ด้วยความปrongองกัน และด้วยความปราณีต่องกัน ที่สุดผลงานของทุกคนนั้น จะประมวลกันเข้าเป็นความสำเร็จ และวัฒนาการของประเทศ ชาติได้ไม่นานเกินรอ”

หลักการที่ ๙ ยึดมั่นในผลประโยชน์ของประเทศไทยและ ความถูกต้องเป็นธรรม

“การยึดมั่นในผลประโยชน์ของแผ่นดิน และความถูกต้องเป็นธรรม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ เพราะการยึดมั่นดังกล่าวจะทำให้มีจิตใจมั่นคง เด็ดเดี่ยว ในอันที่จะพากเพียรปฏิบัติหน้าที่ให้จนบรรลุผลสำเร็จ และสามารถป้องกันความผิดพลาดเสียหายอันจะเกิดแก่ตนแก่家人ได้อย่างแท้จริง”

(พระบรมราโชวาท พระราชนานภัข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๓๙)

“ร่วมกับชาวไทยทุกคนในอันที่จะอุ้ม誓รักษาความดีในชาติ”

“ทำให้บ้านเมืองไทยของเรารอยู่เย็นเป็นสุขและมั่นคง”

“ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมีใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดีให้คนดีได้ปักครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อน”

(พระบรมราโชวาท ในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๖ ณ ค่ายลูกเสือวชิราฐ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี)

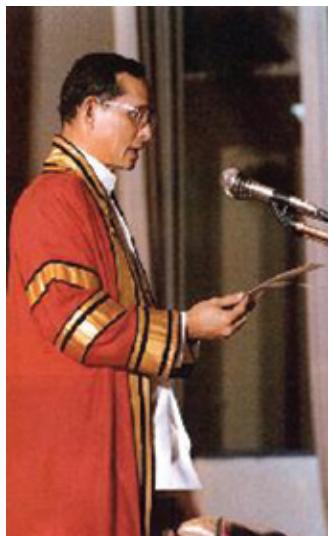
“พวกเราเหล่าข้าราชการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องทำงานตามรอยพระยุคลบาท ด้วยความอุตสาหะ วิริยะ ด้วยการอุทิศทุ่มเท ด้วยการเสียสละความสุขส่วนตัว และด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ของแผ่นดินและประชาชนเป็นที่ตั้ง การถวายความจงรักภักดีที่ดีที่สุดของพวกเราเหล่าข้าราชการที่ทำงานต่างพระเนตรพระกรณ์ ก็คือ การทำงานหนักเพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน เพื่อความผาสุกของประชาชน นั่นคือ ราชสักการะที่น่าจะทำให้พระองค์ทรงพิธีธรรมใหญ่ได้มากที่สุด”

รักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ต้องรักประชาชนของพระองค์ด้วย เพื่อเป็นสิริมงคลแก่พากเราทุกคน กรณัมขออัญเชิญพระราชกรณ์และรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชนາวีว่า

“ขอให้ทุกท่าน มีร่างกายที่แข็งแรง เพื่อสามารถทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นได้ ขอให้มีความสุขในการทำงานและขอให้ได้รับความสุขจากผลสำเร็จ ของงานนั้น”

หลัก ๑๐ ประกาศ

เป็นหลักที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงแสดงให้เห็น การเป็นข้าราชการที่ดี ดังนี้

๑. ความรู้

“...ปัญหาทุกอย่างไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ มีทางแก้ไขได้ ถ้า รู้จักคิดได้ดี ปฏิบัติได้ถูก การคิดได้ดีนั้น มิใช่การคิดได้ด้วยลูกคิด หรือด้วยสมองกลเพราถึงโลกเราในปัจจุบันจะวิวัฒนาการไปมาก เพียงได้ก็ตาม ก็ยังไม่มีเครื่องมืออันวิเศษชนิดใด สามารถขับคิด แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์ การขับคิดวินิจฉัยปัญหา จึงต้อง ใช้สติปัญญา คือ คิดด้วยสติรู้ตัวอยู่เสมอ เพื่อหยุดยั้งและป้องกัน ความประมาทพลาดผิดและอคติต่างๆ มิให้เกิดขึ้น ช่วยให้การใช้ ปัญญาพิจารณาปัญหาต่างๆ เป็นไปอย่างเที่ยงตรง ทำให้เห็นเหตุเห็น ผลที่เกี่ยวนেื่องกันเป็นกระบวนการได้กระจ่างชัด ทุกขั้นตอน และ วินิจฉัยได้ถูกต้องว่าปัญหาที่แท้อยู่ตรงไหน จะปฏิบัติแก้ไขได้โดย วิธีใด ส่วนการปฏิบัติได้ถูกนั้นก็คือปฏิบัติแก้ไขได้ถูกต้องตามหลักการ หลักวิชาการ หลักเหตุผล และ หลักธรรม การคิดได้ดี ปฏิบัติได้ถูกนี้ เป็นเรื่องที่เป็นเหตุเป็นผลประกอบกัน และส่งเสริมสนับสนุนกัน เป็นปัจจัยที่สำคัญในการแก้ไขปัญหา ทั้งในการดำรงชีวิตและการงาน...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๙

พระราชดำรัสตอนหนึ่ง ที่เคยรับสั่งเอาไว้ รู้รักสามัคคี คำแกรกที่ทรงสอนเอาไว้ “รู้” การ ดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการหรือใครก็ตาม จะทำอะไรขอให้เริ่มที่ความรู้เสียก่อน บ้านเมือง ทະเลาะกันทุกวันนี้น่าเศร้าใจที่สุดนั้น ก็พระเจ้าคำว่า “น่า” ใส่เข้าไป ทุกอย่างคิดว่ามันน่าจะดีขึ้น มันน่าจะเป็นอย่างนั้น มันน่าจะเป็นอย่างนี้ แล้วก็เข้าไปขัดแย้งกัน พื้นฐานความรู้ไม่ได้เกิดขึ้นจริงๆ ประชาธิปไตยพุดกันเยอะแยะกำลังฟุ่ง กำลังบ้าประชาธิปไตยกันอย่างมาก แล้วเข้าใจคำเดียว คือ คำว่า “เลือกตั้ง” คิดว่าการเลือกตั้ง คือ ประชาธิปไตย ประชาชนเป็นใหญ่ สิ่งแวดล้อมอนุรักษ์ ขอบพูดเสียจริง คำที่เชยที่สุด “อนุรักษ์” แปลว่า ไม่ต้องทำอะไร ห้ามแตะห้ามทำห้ามอะไรทั้งสิ้น คืออนุรักษ์ มีของเก่าเก็บเอาไว้ เข้าใจอยู่แค่นั้น แต่การจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้มันดีขึ้นอย่างไร จะใช้ให้ยั่งยืนได้อย่างไร วิธีบำรุงป่าให้ถูกหลัก ป่าต้นน้ำลำธารเป็นอย่างไร ป่าเศรษฐกิจเป็นอย่างไร ไม่มีใครพูดไม่มีใครอยากรเข้าไปทำเพราบ้านยาก มันยุ่ง แต่ถ้าอนุรักษ์ได้ไม่ต้องทำอะไร พอพูดคน เย ตอบมือ การอนุรักษ์เป็นกิจกรรมหนึ่งเท่านั้น แต่เมื่อสิ่งที่ใหญ่กว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ทรงเริ่มเห็นใหม่ครับ ทดลองทดสอบในวังก่อน ทรงใช้สร่าว่ายน้ำของพระองค์ที่สวนอัมพรมา

เลี้ยงปลา ทรงเห็นว่าเป็นของหรูหาราฟุ่มเฟือยไม่ค่อยได้ใช้ว่ายน้ำ เลี้ยงปลาดีกว่า ปลาหมอเทศเกิดที่นั่น ทรงแจกจ่ายกระจายไปทั่วเลย พระองค์ไม่เสวยปลาหมอเทศ พระองค์รับสั่งว่าเหมือนลูกพระองค์ทรงเริ่มเพาะปลูกแล้วก็เริ่มแจกจ่ายไปทั่ว เวลานี้แปรพันธุ์เป็นปลาโนล ปลาอะไรต่อมิอะไร เป็นโปรดีนราคากลูกให้กับทุกคนแล้ว แล้วความรู้จักมิผลงานเป็นที่ประจักษ์นั้นจะต้องแสดงให้เห็นเห็นใหม่ครับ วันที่ ๔ ธันวาคม เมื่อ ๒-๓ ปีที่แล้ว พระองค์ทรงใช้กระดานบนเวทีเพื่ออธิบายว่า น้ำมันมาย่างไร เรียกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดท่านหนึ่งไปปลุ่มเรือต้องเริ่มจากรู้เสียก่อน พระท่านก็บอกว่าต้องมีสติ และที่มีสติก็ไม่ใช่เป้าหมายของท่านหรอก ไม่ใช่ทางพระ แต่มีสติที่เกิดขึ้นจะทำให้มีสิ่งที่สูงกว่า นั่นคือปัญญา ปัญญาคืออะไร ปัญญาคือความรู้ ฉะนั้นสิ่งแรกก็คือ ต้องเป็นผู้รู้จริงในการทำงาน พระองค์ทรงมีเอกสาร ศึกษาวิธีทำแต่ละเรื่อง ทรงศึกษาอย่างละเอียด ก่อนจะตัดสินพระทัยลงไปช่วยพัฒนาประชาชนนั้น ศึกษา ก่อน เตรียม ก่อน พระองค์ทรงรับสั่งศึกษาแผนที่ ศึกษาของทางน้ำ ศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาจะเป็นอย่างไร และเมื่อพร้อมแล้วพระองค์ถึงจะลงไปทำ

๒. ความอดทน มุ่งมั่น ยึดธรรมะ และความถูกต้อง

“...การสร้างสรรค์ตนเอง การสร้างบ้านเมืองก็ตาม มิใช่ว่าสร้างในวันเดียว ต้องใช้เวลา ต้องใช้ความเพียร ต้องใช้ความอดทนเสียสละ แต่สำคัญที่สุด คือ ความอดทนคือไม่ย่อท้อ ไม่ย่อท้อ ในสิ่งที่ดีงาม สิ่งที่ดีงามนั้นทำมันน่าเบื่อ บางที่เหมือนว่าไม่ได้ผล ไม่ดัง คือ ดูมันครี ทำดีนี่ แต่ขอรับรองว่าการทำให้ดีไม่ครีต้องมีความอดทน เวลาข้างหน้าจะเห็นผลแน่นอนในความอดทนของตน ในความเพียรของตน ต้องถือว่า วันนี้เราทำยังไม่ได้ผล อย่าไปท้อ บวกว่าวันนี้เราทำแล้วก็ไม่ได้ผล พรุ่งนี้เราจะต้องทำอีก วันนี้เราทำ พรุ่งนี้เราก็ทำ อาทิตย์หน้าเราก็ทำ เดือนหน้าเราก็ทำ ผลอาจได้ปีหน้า หรืออีกสองปีหรือสามปีข้างหน้า...”

พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา ครู และอาจารย์ ในโอกาสเข้าเฝ้าฯ
วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

ชีวิตเราเหมือนกันทุกคน ไม่มีชีวิตใครที่ไร้ด้วยกลีบกุหลาบ กว่าจะรอดมาถึงขนาดนี้ บางครั้งถูกความกดดัน บางครั้งถูกเกลียดชัง บางครั้งมีอุปสรรคอย่างมาก ฉะนั้นความอดทนต้องมีตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๓ มาจนถึงวันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานปริญญาไปแล้ว รวมน้ำหนักทั้งสิ้น ๒๒๐ ตัน อย่างรู้ว่าเหนื่อยแค่ไหน วันนี้ก็ลับบ้านหาของ ๓ ขีด นานั่งยกส่งไปมา ๒,๔๐ ที่ จะเห็นด้หนึ่นอยเมื่อยล้าขนาดไหน ประทับอยู่ในป่าในดง มีดค้ำเมลังบินมา ส่องไฟเมลังบินเข้าตามด ทางต่อท้องทรงดึงออก ปล่อยไป นั้นคือ พระองค์ รู้สึกกันใหม่ ไม่รู้สึก พวกรา อะไร ก็ผ่านตาไปโดยไม่มีสติ ยึดสติ คงสติเอาไว้ แล้วจะทำอะไรอย่างดีอย่างถูกต้อง คุณสมบัติที่สำคัญของข้าราชการนั้นต้องอดทน ควรอ่านหนังสือพระมหาชนก ชีวิตข้าราชการต้องว่ายไป จะได้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดหรือปล่าก็ไม่รู้ จะเป็นอธิบดีหรือปล่าก็ไม่รู้ ครองเห็นฝั่งบ้าง ตอนเริ่มชีวิต

ราชการไม่มีใครเห็นฝั่งหрок แต่ก็ต้องว่าย ไม่เห็นฝั่งก็ต้องว่าย เพราะไม่ว่ายก็จะน้ำตาย อาชีพอื่นก็เหมือนกัน ต้องฝ่าฟันอุปสรรคกันไปในระหว่างทาง ปลาดุร้ายมันกัดก็มี สัตว์ร้ายมาตอดก็มี อันนี้คือชีวิต บางครั้งก็มีสัตว์บางประเภทอยู่อารี มากอยู่ช่วยเหลือ พยุงเราให้เราหยุดพักหน่อย พวกเรายุ่รุกการอย่างมากก็ ๔๐ ปี รับราชการอายุ ๒๐ เกษียณอายุ ๖๐ เพราะฉะนั้นเรื่องความอดทนนั้นขอให้มองพระเจ้าอยู่หัวแล้วพยายามทำตามให้ได้ ธรรมะ ความถูกต้อง ทรงถือยิ่งกว่าสิ่งใด

๓. ความอ่อนน้อมถ่อมตน เรียบง่าย และประหยัด

“การใช้จ่ายอย่างประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเองและครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวจะมีผลดีไม่เฉพาะแก่ผู้ที่ประหยัดเท่านั้น ยังเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย”

พระราชนัดรัศ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันปีใหม่
วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๗

การเสด็จฯ เยี่ยมราชภูมิของพระองค์ ทรงโน้มพระวรกายหาประชาชน ในขณะที่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของเราระดับเจ้ากรมที่มีอาชีวะที่เห็นคนใหญ่คนโตระดับเจ้ากระทรงเดินผูกผ้าขาวม้า เดินตรวจราชการลอยไปลอยมาเดียดหัวชาวบ้าน พระองค์ทรงน้อมพระวรกายไปหาประชาชนคุกเข่าหน้าประชาชน ตามทุกสุข ปรึกษาหารือกับเข้าเป็นข้าวมองฯ บางที่ประทับนั่งพับเพียบ ประชาชนนั่งพับเพียบ พระองค์ผ่านก็ทรงทรุดพระวรกายนั่งพับเพียบเสมอ บนพื้นเดียวกัน แต่พวกเราเป็นครา เป็นข้าราชการ

พวกเราเป็นครา ทำไม่ทำยากทำเย็นอย่างนั้นหรือ ยอมเห็นน้อยครั้งเหลือเกินที่จะมีภาพประทับตาอย่างนั้นเกิดขึ้น ทำให้ครับ ความน่ารัก น่าบูชา น่าเคารพ ไม่เสื่อมเสียเกียรติยศอะไรทั้งสิ้น ยิ่งอยู่สูงเท่าไหร่ก็ยิ่งต้องลงต่ำมากเท่านั้น สุภาษิตไทยเขากล่าวว่า เหมือนร่วงข้าวที่เต็มไปด้วยเมล็ดข้าวันจะต้องโน้มลงไปสู่แผ่นดิน ฉันใด คนก็ต้องเป็นอย่างนั้น มีแต่คนบ้ายศบ้าอย่างเท่านั้นที่เกิดในชีวิตไม่เคยเลย ไม่เคยรู้เลยว่าเกียรติคืออะไร ตำแหน่งคืออะไร พอดีมากก็ ไม่บอกว่าเป็นครมีตัวอย่างเบอะในสังคมของเรา เพราะฉะนั้น ประหยัด อ่อนน้อมถ่อมตน เรียบง่าย เป็นสิ่งที่พวกเราควรยึดถือ ทำได้ครับ ทำทันที แล้วผู้คนจะเคารพบูชา

4. มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่เป็นหลัก

“ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสงหา มาได้ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในเจตนาและ การกระทำไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือ ด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น ความ เจริญที่แท้จริงมีลักษณะเป็นการสร้างสรรค์ เพราะอำนวยประโยชน์ส่วนรวมและส่วน รวมด้วย ทรงกันข้ามกับความเจริญอย่าง เท็จเทียม ที่เกิดขึ้นมาด้วยความประพฤติไม่เป็นธรรมของบุคคล ซึ่งมีลักษณะ เป็นการทำลายล้าง เพราะให้โทษบ่อนเปียนทำลายผู้อื่นและส่วนรวม การบ่อนเปียนทำลายนั้น ที่สุดก็จะกลับมาทำลายตน ด้วยเหตุที่เมื่อ ส่วนรวมถูกทำลายเสียแล้ว ตนเองก็จะยืนตัวอยู่ไม่ได้ จะต้องล้มจมลงไป เหมือนกัน”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และอนุปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๑๘

จะทำอะไรนี่ ขัดความเห็นแก่ตัวอกรไปได้ใหม่ มุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็น ที่ตั้ง นั้นคือประโยชน์ของแผ่นดิน พระองค์ท่านได้ดำเนินการตลอดชีวิตของการ ทรงงาน ทรงยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งตลอด ไม่เคยนึกถึงพระวรกาย แม้แต่น้อย เคยเข้าไปขอพระราชทานพร บอกว่าวันนี้วันเกิดพระพุทธเจ้าข้า เจ้าค่ะ ขอพระราชทานพร พระราชทานว่าอย่างไร “ขอให้มีร่างกายที่แข็งแรง เพื่อสามารถทำประโยชน์ให้กับคนอื่นเขาได้ ขอให้มีความสุขจากการทำงาน และขอให้ได้รับความสุขจากผลสำเร็จของงานนั้น” ไม่มีเลยของส่วนตัว แข็งแรงก็ไม่ใช่ส่วนตัว แข็งแรงเพื่อไปรับใช้คนอื่นเขา ความสุขก็ไม่ใช่ความสุข จะไปเต้นดิสโกที่ไหน ความสุขคือการทำงาน ทำงานให้คนอื่นเขา ความสุข ที่เกิดขึ้นมาในมันสำเร็จแล้วเรามีความสุข เห็นไหมทั้ง ๓ ประโยชน์นี้ แม้กระทั้ง ตั้งแต่ร่างกายจนกระทั่งการกระทำของเราไปเพื่อคนอื่นๆ ผลที่สุดสิ่งที่เรา ได้รับนั้นคือความสุข

๕. รับฟังความเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดที่แตกต่าง

“สามัคคีหรือการปrongดองกันไม่ได้หมายความว่าคนหนึ่งพูดอย่างหนึ่ง คนอื่นต้องพูดเหมือนกันหมด ลงท้ายชีวิตก็ไม่มีความหมาย ต้องมีความแตกต่างกัน แต่ต้องทำงานให้สอดคล้องกัน เมื่อจะขัดกันปางก็ต้องสอดคล้องกัน”

พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๖

บ้านเมืองที่ทะเลกันอยู่ทุกวันนี้ เพราเราไม่รับฟังความเห็นของคนอื่น มองต่างมุมเป็นไฟชั้น เอิงมองอย่างนี้ ข้าต้องมองอย่างนั้น มันเกิด แล้วก็เขตอบมือกัน บางครั้งมองดูแล้วมันสะท้อน ความบัดซบของสังคมอกรากให้เห็น แต่เราไม่ค่อยรู้ตัวก็ตามกระแส เหมือนมือบอกรีเมรู เคยจับกลุ่มกันยะอะๆ ไฟไหม้ตระโงนออกไปวิ่งกันแล้ว ถามว่าอะไรไหม้กระดาษนิดเดียววิ่งกันแล้ว เพราะฉะนั้น ทำอะไรให้เกิดบ้านอาไว คำว่าบ้านนั้นกินความถึงองค์กรที่ท่านอยู่ กรมที่ท่านอยู่ สำนักที่ท่านอยู่ แม้กระทั่งบ้านที่ท่านอยู่ การทะเลาะเบาะแสกันล้วนแล้วแต่ทำให้ที่หนึ่งซึ่งเป็นที่ของท่าน และท่านต้องอาศัยอยู่พังไปแน่นอนที่สุด เพราจะนั้นให้ความเคราะห์ แต่ละคนไม่เหมือนกัน ลองมา นั่งดูซิว่าเหตุผลที่ดีที่สุด นายอมรับที่สุดคืออะไร ผลสุดท้ายก็ตกลงกันได้ อันนั้นสิเป็นหนทางของมนุษย์ที่มีสติปัญญาเข้าหากัน ไม่ใช่ความคิดของกูที่เป็นที่ตั้ง จะเอาอย่างนี้ ใครอย่าเลี่ยง อันนี้ไม่ได้ นึกคิดถูกแล้ว ไม่ใช่คนมีสติปัญญา

๖. มีความตั้งใจและความขยันหมั่นเพียร

“...ความเพียรที่ถูกต้องเป็นธรรมและ
พึงประสงค์นั้น คือ ความเพียรที่จะกำจัดความ
เสื่อมให้หมดไป และระวังป้องกันมิให้เกิดขึ้นใหม่
อย่างหนึ่ง กับความเพียรที่จะสร้างสรรค์ความดี
ความเจริญให้เกิดขึ้นและระวังรักษามิให้เสื่อมสิ้น
ไป อย่างหนึ่ง ความเพียรทั้งสองประการนี้ เป็น
อุปการะอย่างสำคัญแก่การปฏิบัติตนปฏิบัติงาน
ถ้าทุกคนในชาติจะได้ตั้งตนตั้งใจอยู่ในความเพียร
ดังกล่าว ประโยชน์และความสุก็จะบังเกิดขึ้น
พร้อมทั้งแก่ส่วนตัวและส่วนรวม ประเทศชาติของ
เราที่จะสามารถรักษาความเป็นปกติมั่นคง พร้อม
กับพัฒนาให้เจริญรุ่งหน้าไปได้ดังประสงค์...”

พระราชนัดรัสรในการเดิจออกมหาสมาคุณในงาน

พระราชพิธีกาญจนภิเษก
ณ ท้องสนามหลวงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๓๙

พระเจ้าอยู่หัวเวลาทำอะไรทรงมุ่งมั่นมาก เรื่องความขยันไม่ต้องพูด ทรงงานไม่มีวันเสาร์วันอาทิตย์ ไม่มีเวลา空闲 วันกลางคืน จำได้ใน ๒-๓ ปีที่น้ำท่วม ทรงอีดอัดพระทัย พระองค์ท่านก็ไม่ใช่หน่วยงานจะไปสั่งใจได้อย่างไร รัฐบาลก็ไม่ใช่ จะทำกันทีก็จัดประชุม น้ำมาแล้วนั้น แล้วก็ดุนนครับ พระองค์ไม่รับสั่งอย่างเจ้าขุนมูลนายของเรารอสั่งกันขอบพูดกันน้ำมาแล้วพากเราไปทำ ไม่ พระองค์ อธิบาย นี่น้ำท่วมมันมานานาทีละเท่านั้น ระหว่างทางมันเติมกีลูกบาศก์เมตร เคลื่อนย้ายด้วยความเร็ว เท่านั้น นับวันเวลาที่เท่านั้นจะถึงกรุงเทพฯ พอดี รับพระราชกระแสมา พรุ่งนี้เช้าจะเริ่มดำเนินการ ไม่ใช่พรุ่งนี้เช้า ต้องเดี๋ยวนี้ฯ พระน้ำไม่มีหยุด ไม่ใช่หยุดก่อนแล้ว โอดี รอพรุ่งนีเช้าถึงจะทำได้แล้ว ค่อยมาทำ เผอญน้ำเขามาได้หยุดอย่างนั้น เขามาของเขาตลาด เรายังรีบทำคืนนี้เลยจะนั้นจำไว้อย่าง หนึ่งในฐานะข้าราชการ งานประชาชนขอไม่ได้ สมวิญญาณ ลงสัมภาษณ์เป็นเขาบ้างบอกพรุ่งนี้ รอเกิด แต่เขากำลังจะตาย ณ วันนั้น ณ ชั่วโมงนั้น จะให้เขารอต่อได้อย่างไร เรายังทำทันที สม วิญญาณเขากอยู่ตลอดเวลา เขามาติดต่อเรื่องที่ดินขาดเอกสารอะไรนอกหนึ่ง เอื้อกันได้ก็ช่วย ไม่ใช่ กลับไปแล้วพรุ่งนีมาอีก ความยากลำบากของเขาแค่ไหน เพราะฉะนั้นเชอร์วิสマイต์ ปัญญาหรือว่า จิตสำนึกในการบริการ ผิดคิดว่าพากเราต้องมี ไม่อย่างนั้นอย่ารับราชการเลยไปทำธุรกิจ ซึ่งผิดเชื่อ ว่าไม่มีสติปัญญาอย่างหรอกพากเรา เพราะทำธุรกิจไม่เป็น ที่รู้จักราชการเลยไปทำธุรกิจ ซึ่งผิดเชื่อ คนดีย่อมมีมากกว่าคนชั่ว ไม่อย่างนั้นบ้านเมืองพังไปนานแล้ว

๗. มีความสุจริตและความกตัญญู

“...ท่านมีหน้าที่อันสำคัญผูกพันอยู่ ที่จะต้องตอบแทนคุณของทุกฝ่าย ที่ได้อุปการะช่วยเหลือ การทัดแทนคุณนั้น มิใช่สิ่งที่ยากนัก ถ้าท่านประพฤติดี มีสัมมาอาชีวะเป็นหลักฐานเป็นที่เชิดชู วงศ์ตระกูล ก็เป็นการได้ทัดแทนคุณบิดามารดา ถ้าท่านหมั่นศึกษา ค้นคว้าวิชาการ ให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่กาลสมัย ก็เป็นการได้ทัดแทนคุณ ครูบาอาจารย์ และในประการสุดท้าย ถ้าท่านตั้งใจ ทำงานทุกอย่างโดยถือประโยชน์ส่วนรวม ยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัวแล้ว ก็เป็นการได้ทัดแทนคุณประชาชนคนไทยทุกคน...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันที่ ๒๖ รัնวัคม ๒๕๑๑

ความสุจริตเป็นเรื่องที่แสดงให้เห็น ไม่ใช่เพราความกตัญญู เห็นได้ชัดกับสมเด็จพระศรีนครินทร์ทรงแสดงให้เห็นโดยความกตัญญู ความกตัญญูต่อแผ่นดิน ความกตัญญูต่อสิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ถ้าเป็นเรื่องของส่วนรวมนั้น พระเจ้าอยู่หัวได้ทรงแสดงให้เราดูและทรงเตือนพວกเราด้วย ให้ยึดถือสิ่งนี้ไว้เพราเป็นเรื่องจำเป็น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เป็นเรื่องที่มีคุณค่า

๔. พึงตนเอง ส่งเสริมคนเก่ง

“...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุข เรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีปกคล้องบ้านเมืองและคุณคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”

พระบรมราชโถวที่ในพิธีเปิดงานฉุมนุลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๖
ณ ค่ายลูกเสือวชิรากุ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๖

พึงตนเอง คือ เศรษฐกิจพอเพียง
เศรษฐกิจพอเพียงนี้พระเจ้าอยู่หัวบอกว่า
คำที่สำคัญที่สุดในเรื่องราวที่อธิบายมาນี้ คือ
คำว่า “พอ” ทุกคนต้องกำหนดสิ่งความพอ
ให้ตนเองให้ได้ และยึดสิ่งนั้นไว้เป็นมาตรฐาน
ของตนเอง คำว่าพ่อนั้นก็ต้องดูตนเองดูชิด
ความสามารถของตนเอง และยึดสิ่งนั้นไว้

หมายความ ไม่ใช่เห็นเพื่อนเขามือย่างนั้น ฉันอยากมีบ้าง เห็นเขาขี่รถเราอยากมีบ้าง ไม่มีเงินก็ไปกู้หนี้ยืมสิน ไปกู้สหกรณ์อะไรต่อมิอะไรส่องรอบสามรอบขึ้นมาแล้วผลสุดท้ายอย่างไร ทุกชีวิตระยะฉะนั้นอย่าเอา ให้กลับไปอยู่ที่ความพอดี

เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่กลับไปปลูกถัวปลูกงำทำเกษตร ไม่ใช่ แต่ถ้ามีที่ก็เชิญเดื่อ แต่เศรษฐกิจพอเพียง คือ การวางแผนทางชีวิตของตนเอง ตั้งวิถีชีวิต ตั้งวิถีชีวิตให้เป็นวิถีชีวิตแบบไทยๆ จะ วิถีชีวิตที่เรียบง่าย ธรรมชาติ เดินสันทางสายกลาง ท่านสอนมาตลอด เพียงแต่เรามีมีไป realmsไป อยู่เรื่อยๆ ธรรมชาติ ไม่เห็นว่ามีปมด้อยอะไรให้ทั้งสั่น เพราะจะนั่นนั่นการพึ่งตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญ

เรื่องการส่งเสริมคนดีคืนเก่ง อย่าไปอิจฉาเพื่อนร่วมงาน ใครเก่งนี้
สนับสนุนครับ มีนายบางคนไปอิจฉาลูกน้อง ไวนี่จะล้าหน้าแล้วหรือไรแล้ว
เป็นความคิดที่ทำชาที่สุด ตรงข้ามถ้าเขาก่อจิงสนับสนุนเขาเลย นี่คือสิ่งที่
ควรทำ

๙. รักประชาชน

ตอนหนึ่งพระองค์ท่านรับสั่งให้ผมไปจดมูลนิธิชัยพัฒนา ผมไปที่ กทม. (ศาลากลางกรุงเทพมหานคร) เราไม่อยากใช้อภิสิทธิ์อะไรทั้งสิ้น เพราะยิ่งอยู่ใกล้เจ้านายยิ่งต้องทำตัวให้ธรรมดายตามรอยเบื้องพระยุคบาท ก็ไปแจ้งเหมือนบุคคลธรรมดากันไป ก็มีเจ้าหน้าที่ของ กทม. เข้ามาสอบถามว่าตามบอกทำให้นายกฯ ไม่มาเอง ผมกับอกนายกฯ งานเยอะมากไม่ได้เลยมองฉันที่มา บ้านอยู่อ่าເກອະໄຣ บกอยู่อ่าເກອດຸສີຕິບັນເລີທີ່ເທົ່າໄຮຣີມ່ຽ້ງ ເກົ່າເວີ້ຈະ ອະໄຮບັນ ໄນມີໜັກແລ່ລ່າ ແລ້ວມາຕັ້ງມູນນິທີໄດ້ຍ່າງໄຣສອບສາມາດໄລ່ພົມຕ່ອງໄລ່ໄປເຮືອຍ ทำອ້າຍີພະອະໄຣບອກໄມ່ຮູ້ຈິງຈາກວ່າອ້າຍີພະອະໄຣແຕ່ເຫັນ

“ความสามัคคีปrongคงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน กับความรักใคร่เพื่อแผ่ช่วยเหลือกันฉันญาติพี่น้อง ส่องประการนี้ คือ คุณลักษณะสำคัญของไทย ที่ช่วยให้ชาติบ้านเมืองอยู่รอดเป็นอิสระ และเจริญมั่นคง มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย
เนื่องในวันขึ้นบិใหม่ พุทธศักราช ๒๕๓๒

ทำให้ลายอย่างก็ตอบไปอย่างนั้น เจ้าหน้าที่เขาก็บอกอะไรบ้านก็ไม่มีเป็นหลักเป็นแหล่ง อาชีพก็ไม่มี แล้วตาก็เหลือไปเรื่อยจนกระทั้งไปเห็นชื่อผู้ยื่นจดทะเบียน แล้วยกเป็นแค่ตัวแทนเท่านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมองชำนาจมา อุ้ย อย่าให้ท่านมานะยุ่งตายเลย ขออย่ามาเลย จัดการให้เสร็จ ค่าจดทะเบียนสามสิบบาทขอbrickเป็นคนแรกได้ไหม แล้วตกลงวันนั้นพรี สามสิบบาทแก้วก็ออกม้าด้วยความตกลอกตกใจมากเลย ก็กลับมากราบบังคมทูลนี้พอยเข้ามาตามว่าอาชีพอะไร ข้าพระพุทธเจ้าตอบไม่ได้

พระองค์ท่านทรงรักประชาชน ทำงานเพื่อประชาชน คนที่รับราชการถือว่ารับงานของราชามาทำต่อ สิ่งแรกที่ต้องทำคือรักประชาชน ทำงานเพื่อประชาชน

พระองค์ท่านตอบว่า คราวหลังถ้าเขามาว่าฉันทำอาชีพอะไร ให้ตอบว่า “**ทำราชการ**” ผมเล่าตระนี้เพื่อมาสู่พวກเรา ขณะที่พระองค์ทำราชการพวກเรานี้ทำอะไร “**รับราชการ**” ใช่หรือเปล่า รับจากพระองค์มาเพื่อทำต่อ

๑๐. ทำงานเพื่อประชาชน

“...จิตใจที่จะเพื่อแผ่นที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันนี้ก็ไม่ต้องเสียสตางค์ใด ๆ ที่ช่วยกันได้ อันนี้จะเป็นสิ่งที่ดีงามที่สุดสำหรับบุคคล และดีงามที่สุดสำหรับส่วนรวมเมื่อกัน ที่จะเพาะความอึ้งดูสงสารซึ่งกันและกัน เมตตาซึ่งกันและกัน และช่วยซึ่งกันและกันอย่างนี้ทำให้บ้านเมืองมีความเจริญ บ้านเมืองมีความสงบสุขอย่างดีที่สุด...”

พระราชนำร่องในโอกาสที่ประชุมกรรมการบริหารมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ฯ นำคณะกรรมการมูลนิธิประจำจังหวัดผ้าภูหลวง ถวายเงินเพื่อโดยเด็ดขาด ตามพระราชอธิษฐาน วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๔

พระพุทธเจ้าสอนว่า ปลุกมະม่วงแล้วได้ลุกมະม่วง ไม่ใช่ปลุกมະม่วงแล้วได้ลูกทุเรียน ไม่ใช่คุณปลุกความดี คุณได้ความรักกลับมาแน่นอนที่สุด

เรารับราชการเราต้องรักผู้มารับบริการ ถ้าเราขาดความรักตรงนี้ รู้รักสามัคคีก็มีคำว่า “รัก” อยู่ด้วย ถ้าเราไม่มีจิตสำนึกอันนี้ ป่วยการ เราเป็นข้าราชการที่ดีไม่ได้หรอก ประชาชนมาถึงหน้าเคาน์เตอร์เห็นหน้าเราก็หึงกิไปแล้ว ใจเขากลัวเราอยู่แล้ว สถานที่ราชการใครก็ตัวสั่น ไปเจอการต้อนรับที่แย่ รีบกลับไปเลย จะพึงได้รับดี ว่าเทว่าแค่ไหน ปิย瓦ชา รักประชาชนก็แสดงออกทั้งกายวาจา ใจ ทั้งหมด แล้วบุญกุศลนี้มีจริง เชื่อผมสิ

ผมสั่งเจ้าหน้าที่ในสำนักงานผมเสมอ เวลาใครมาติดต่อกับเรา เขาจะได้หรือไม่ได้อะไรจากเรา แต่หลักอย่างหนึ่งที่เขาจะได้คือ เขายังต้องเดินยืนมองจากสำนักงานของเรา ถึงแม้จะปฏิเสธเขา ไม่ให้เขา ก็ให้เขาเดินยืนมองไป ไม่ต้องไปด่าทอ ไม่ต้องไปกระแนะกระหนะอะไรทั้งสิ้น มันก่อประโยชน์อะไรเล่า ฝึกจะให้ชิน แล้วก็ทำได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของข้าราชการ

๑. ทักษะการใช้ความคิด

- ๑.๑ คิดภาพรวม ลุ่มลึก และกว้างไกล ไม่หยุดความคิด
- ๑.๒ รู้จักปรับยืดหยุ่น ไม่ว่าสุ่นเป็นแรงตรง
- ๑.๓ คิดทำงานเชิงรุก ไม่ลูกอยู่กับที่
- ๑.๔ คิดป้องกันดีกว่า อย่าไว้หายจึงล้อมคอก

๒. การทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์

- ๒.๑ กระบวนการทัศน์ต้องเข้าปรับ ไม่อยู่กับกระบวนการเดิม
- ๒.๒ สร้างเครื่องมือไว้ชี้วัด ดีกว่าหัดนั่งดูเทียน
- ๒.๓ เข้าชามเย็นชามขอให้งด จงกำหนดเวลาแล้วเสร็จไว
- ๒.๔ อุทิศช่วงเวลา ไม่แสวงหาประโยชน์ยั่งยืน
- ๒.๕ สัมพันธ์กับลูกค้า อย่าทำหน้าไม่บอกบุญ

๓. การบริหารทรัพยากร

- ๓.๑ คำนึงถึงต้นทุน ไม่คุ้มทุนจงอย่าทำ
- ๓.๒ บริหารแบบประยัด จงอย่าหัดเป็นหนี้เขา
- ๓.๓ สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ อย่าเป็นทองไม่รู้ร้อน
- ๓.๔ รู้จักบำรุงและรักษา อย่าดีแต่ใช้เครื่องเป็น

๔. ความสามารถและทักษะในการสื่อสาร

- ๔.๑ ใช้เทคโนโลยีใหม่ ไม่ล้าสมัยไดโนเสาร์
- ๔.๒ สร้างเครือข่ายให้กว้างขวาง อย่าปล่อยวางเรื่องที่มีงาน
- ๔.๓ รู้จักพูดให้ได้ผล อย่าทำตนเป็นเปื้อใบ

- ๔.๔ อดทนต่อถ้อยคำ ไม่จดจำมาต่อกร
- ๔.๕ แกล้งเรื่องลึกล้ำได้ อย่าตอบง่ายไม่ศึกษา

๕. ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ

- ๕.๑ ชื่อสัตย์สุจริต ไม่คิดครอบชั้น
- ๕.๒ พร้อมรับผิดชอบ ตรวจสอบได้
- ๕.๓ สร้างศรัทธาประชา เงินตราไม่รับ
- ๕.๔ ไม่เป็นอภิสิทธิ์ชน เป็นคนของรัฐและประชาชน
- ๕.๕ บริการยอดเยี่ยม คุณภาพเปลี่ยมล้น

๖. การมุ่งเน้นให้บริการ

- ๖.๑ บริการแบบโปร่งใส พันสมัยเป็นความลับ
- ๖.๒ คำนึงถึงลูกค้า ให้มากกว่าคำนึงตน
- ๖.๓ มุ่งผลลัพธ์สัมฤทธิ์ คือ ผลผลิตและผลลัพธ์
- ๖.๔ เสมอภาคและเป็นธรรม ไม่ห่วงยำแต่พวกพ้อง
- ๖.๕ บริการประชาชน ไม่ทำตนเป็นนายขา

๗. จริยธรรม

- ๗.๑ มีศีลธรรม พฤติกรรมเป็นแบบอย่าง
- ๗.๒ คำนึงประโยชน์ราษฎร์ อย่าฉลาดเอาแต่ได้
- ๗.๓ ร่วมทำกิจ ขัดจิตเห็นแก่ตัว
- ๗.๔ ตระหนักถึงครอบครัว ไม่พึงมัวด้วยโลภี
- ๗.๕ ไม่ก่อมลภava แต่ควรจะพิทักษ์และรักษา

๘. ความสามารถในการปฏิบัติงาน

- ๘.๑ รู้จริง รู้ลึก รู้กว้าง ไม่รู้อย่างงูๆ ปลาๆ
- ๘.๒ ทำงานวางแผนได้ ไม่ทำงานตามอำเภอใจ
- ๘.๓ อธิบายชี้แจงได้ ไม่ผลักไสให้ผู้อื่น
- ๘.๔ สร้างองค์ความรู้ใหม่ ไม่สืบสืบแต่ของเดิม

๙. การแก้ปัญหา

- ๙.๑ ยึดสู้ปัญหา ไม่เบื่อนหน้าหนี
- ๙.๒ แก้ปัญหาด้วยปัญญา ไม่รอชาหานช่วย
- ๙.๓ พบปัญหากรรภแก้ ไม่ยอมแพ้วงหาแพะ
- ๙.๔ เห็นปัญหาเป็นโอกาส ไม่หลาดเห็นเป็นอุปสรรค

๑๐. การทำงานเป็นทีม

- ๑๐.๑ มีมนุษย์สัมพันธ์ ไม่แบ่งกันเป็นกึกเหล่า

- ๑๐.๒ ร่วมคิดร่วมทำ ไม่นำตนไปโดยเดียว
- ๑๐.๓ แบ่งปันซึ่งความรู้ ไม่เสียตัวรู้ผู้เดียว
- ๑๐.๔ ให้อภัยเมื่อพลั้งพลาด ไม่คาดโทษให้แก่กัน

๑๑. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์

- ๑๑.๑ ฝึกฝนให้เชี่ยวชาญ ไม่รำคาญหากความรู้
- ๑๑.๒ คุ้มค่าด้วยการใช้ ไม่เก็บไว้ประดับห้อง
- ๑๑.๓ ถอนมิใช้ด้วยระวัง ไม่ตึงตั้งให้แตกหัก
- ๑๑.๔ บำรุงและรักษา ไม่รียกษาแต่ของใหม่

จริยธรรมของข้าราชการ

จริยธรรมในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา

จริยธรรมต่อตนเอง

- ๑. เป็นผู้มีศีลธรรม และประพฤติตนเหมาะสม
- ๒. ซื่อสัตย์
- ๓. มีทัศนคติที่ดีและพัฒนาตนเอง

จริยธรรมต่อหน่วยงาน

- ๑. สุจริต เสมอภาค ปราศจากอคติ
- ๒. ทำงานเต็มความสามารถ รวดเร็ว ขยัน ถูกต้อง
- ๓. ตรงต่อเวลา
- ๔. ดูแล รักษา และใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด

จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน

- ๑. ร่วมมือ ช่วยเหลือ แนะนำ ทำงานเป็นทีม
- ๒. เอาใจใส่ดูแลลูกน้อง
- ๓. สร้างความสามัคคีในการปฏิบัติหน้าที่
- ๔. สุภาพ มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์
- ๕. ละเว้นการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน

จริยธรรมต่อประชาชนและสังคม

- ๑. ให้ความเป็นธรรมເວື້ອເພື່ອ ມີນ້າໃຈ ສຸກາພອ່ອນໂຍນ
- ๒. ประพฤติตนให้เป็นที่เชื่อถือแก่บุคคลทั่วไป
- ๓. ละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งມີນຸລຄ່າເກີນປົກຕິວິສັຍຈາກຜູ້ມາຕິດຕ່ອງ

จริยธรรมในฐานะหัวหน้างาน

จริยธรรมพื้นฐานของหัวหน้างาน มี ๑๙ ประการ คือ

๑. ความซื่อสัตย์ต่อหน่วยงานแม่
๒. ความซื่อสัตย์ต่อหน่วยงานของตน
๓. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
๔. ความเสียสละ
๕. รับผิดชอบในความสำเร็จและความล้มเหลวของหน่วย
๖. ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี
๗. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในหน่วย
๘. ส่งงานไม่เกินขีดความสามารถของหน่วยรอง
๙. ตรงไปตรงมา
๑๐. ยุติธรรม
๑๑. ไม่เห็นแก่ตัว

การพัฒนาจริยธรรม

จริยธรรมในฐานะฝ่ายบริการ และสนับสนุน

๑. พึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
๒. ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ
๓. มีความรับผิดชอบ
๔. พัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ
๕. ประยัดทรัพยากรของหน่วยงาน
๖. ดำรงชีพให้เหมาะสมกับฐานะ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่สุรุ่ยสุร่าย
๗. รักษาจรรยาวิชาชีพที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด
๘. มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับทุกคน

การพัฒนาจริยธรรมในทางปฏิบัติ

การพัฒนาจริยธรรม ควรพัฒนาคุณสมบัติต่างๆ ๖ ด้าน คือ

๑.๑ ความมีวินัย

เป็นจริยธรรมที่ต้องปลูกฝังและสร้างสรรค์เป็นลำดับแรก เพราะวินัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สำหรับการอยู่ร่วมกันเป็นอย่างยิ่ง วินัยเป็นมาตรการควบคุมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ เป็นเครื่องซึ่งความถูกต้องทั้งส่วนบุคคลและหมู่คณะ การงานทั้งหลายถ้า

เริ่มต้นที่วินัย จะมีโอกาสดำเนินไปด้วยดี ถ้าไม่มีวินัยอาจประสบความล้มเหลวในที่สุด ความมีวินัย จะแสดงออกโดยการยึดถือ ระบบ กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ แบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณี และ ค่านิยมที่ถูกต้อง

การปลูกฝังวินัย ต้องปลูกฝังที่นิสัย ๓ ประการ คือ การรู้จักระวังตัว (ศีล) การรู้จักรอบคุณ ตัว (ธรรม) และการรู้จักรื่อฟัง (ศรัทธา)

การฝึกนิสัยที่ดี ต้องฝึกในเรื่อง การตระหนักรู้ เวลา การปฏิบัติตามระเบียบ และการมีสัมมา ควระ

๑.๒ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

คือ ความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องเรียบร้อย และให้เสร็จสิ้นด้วยดีไม่ให้เกิดความผิดพลาด บกพร่อง เป็นความดีที่ประเสริฐที่สุดเหนือความดีทั้งหลาย เพราะเป็นการช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือ ผู้อื่น และช่วยเหลือส่วนรวม

๑.๓ การใช้หลักมนุษยธรรม

หลักมนุษยธรรม มี ๓ ประการ คือ

๑.๓.๑ ความซื่อสัตย์ ประกอบด้วย ความซื่อตรง ความจริงใจ ความตรงไปตรงมา นำไปสู่ ความราบรื่นทั้งส่วนตัวและส่วนรวม

๑.๓.๒ ความเมตตา ประกอบด้วย ความรัก ความปรารถนาดี ความนับถือ การช่วยเหลือ การให้อภัย การเอาใจเขม่าใส่ใจเรา มุ่งสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและมั่นคง

๑.๓.๓ ความสามัคคี ประกอบด้วย การรวมกำลังทั้งในทางป้องกันและการสร้างสรรค์ที่ขอบ ธรรมทุกกรณี โดยไม่ใช้ความรุนแรงต่อกัน ไม่ถือความขัดแย้งแพ้ชนะเป็นเรื่องสำคัญ

๑.๔ การเคารพอาวุโส

การรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ รู้จักผู้น้อยอาวุโส เป็นความรู้ที่มีคุณค่าสูงยิ่ง เพราะเป็นความรู้สภาพ ที่แท้จริงของตนและสังคม ทำให้อยู่ด้วยกันได้อย่างสบายน ไม่มีปัญหาระหว่างกัน จะช่วยในการ ปกครองบังคับบัญชาได้มาก ผู้อาวุโสจะเห็นใจผู้น้อยก็ เพราะรู้จักตัวเองว่าเราเป็นผู้ใหญ่และเขาเป็น เด็ก การรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของคนไทยแต่โบราณ จึงควรอนุรักษ์ไว้อย่างส่วน หรือทำตัวอย่างให้เด็กก้าวร้าวผู้ใหญ่ ความมั่นคงของสังคมอยู่ที่การรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ เสริมภาพที่ถูก ต้องมาจากการรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่

๑.๕ การกำหนดค่านิยมที่ถูกต้องของตนเอง

ค่านิยม เป็นแนวทางความประพฤติ ความเชื่อถือ และการกระทำ เช่น การรักษาเกียรติ ความ ซื่อสัตย์ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความกล้าหาญ ความรับผิดชอบ เป็นค่านิยมวิถีปฏิบัติ ทรัพย์สินมี ค่า เพียงให้เกิดความสุขสบายนางประการ มิใช่ก่อให้เกิดความสุขในทุกประการ แต่คนที่มี

ค่านิยมที่ถูกต้อง จะรู้จักความเป็นคน ยอมก่อให้เกิดความสัมภានในทุกประการ

“มีทรัพย์สิน ไม่มีคน อุยู่ยาก แต่ถ้ามีคน ไม่มีทรัพย์สิน อุยู่ง่าย”

“การเสียคน เป็นการเสียมาก แต่การเสียทรัพย์ เป็นการเสียน้อย”

ค่านิยมจริยธรรม มีจุดรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความสำนึกรักในความถูกผิด ดี ชั่วและมีจุดรวมอยู่ที่ตนเอง ถ้าตัวเองจะเมิดจริยธรรมและไม่ล่วงอายใจ คือ ผู้ที่ไม่มีค่านิยมจริยธรรม ตั้งนั้น การมีค่านิยมจริยธรรมที่ถูกต้อง ต้องไม่หลงในค่านิยมที่ผิดๆ เช่น ค่านิยมของคนรวยต้องใช้ของราคาแพง คนจนจะไปใช้ค่านิยมของคนรวยไม่ได้ ถ้าขึ้นไปใช้จะนำไปสู่การฉ้อราษฎร์บังหลวง

๑.๖ การยึดมั่นในหลักศาสนา

ศาสนา เป็นเครื่องคุ้มครองชีวิตจิตใจ ให้เกิดความสงบเรียบร้อย ความดีงาม และการมีสถานภาพที่น่าเชื่อถือไว้วางใจในสังคม พุทธศาสนา มุ่งให้คนช่วยตนเองด้วยสติปัญญา มุ่งประพฤติแต่ความดี ละเว้นการทำชั่ว และพัฒนาจิตใจให้มีความสะอาด บริสุทธิ์ โปร่งใส

จริยธรรมในการทำงาน จากประสบการณ์

ข้อที่พึงระวัง

- ไม่นินทนาณ หรือกล่าวถึงส่วนไม่ดีของนายให้ผู้ใดฟังทั้งสิ้น
- ไม่พูดเรื่องส่วนตัวของนายให้ผู้อื่นทราบแม้คนใกล้ชิดในครอบครัวของเรา
- ไม่เปิดบังเรื่องใดๆ กับนายแม้ความผิดของตัวเองก็ยอมรับผิดอย่างตรงไปตรงมา
- ไม่พ้องนายในเรื่องที่เพื่อนร่วมงานหรือลูกน้องทำผิดพลาด บางเรื่องกลับต้องอกรับหน้าแทนเสียเอง
- ไม่เจาเปรียบเพื่อนร่วมงานในทุกเรื่อง
- ไม่เห็นแก่ตัวเอาระดีใส่ตัวเพียงคนเดียว หรือโหยนความผิดให้ผู้อื่น
- ไม่งอนหรือแสดงสีหน้าไม่พอใจในนาย เมื่อนายใช้อารมณ์กับเรา
- ไม่ถือถึงนายต่อหน้าผู้อื่น ใช้วิธีขออนุญาตซึ่งเมื่อไม่มีคนอื่นแล้ว
- ไม่ต้องให้นายสั่งไปเสียทุกเรื่อง
- ไม่ก้าวถ่ายเรื่องส่วนตัวของนาย
- ไม่ทำหรือส่งเสริมหรือสนับสนุนให้นายทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม, คุณธรรม, จริยธรรม, ระเบียบ, ข้อบังคับ ตลอดจนกฎหมายบ้านเมือง
- ไม่ประพฤติตนผิดศีลธรรม, จริยธรรม, ระเบียบ, ข้อบังคับ, กฎหมายบ้านเมือง จนมีเรื่องเดือดร้อนมาถึงนาย
- ไม่รับสินบนหรือของกำนัลในลักษณะสินบนจากบุคคลอื่น

- ไม่ใช่หน้าที่และฐานะที่อยู่หน้าห้องนาย เพื่ออำนวยประโยชน์ให้แก่พวกร้อง หรือคนในครอบครัวในทางที่ไม่สมควร

- ไม่นำพวกร้องหรือคนในครอบครัวมาเป็นภาระให้นายช่วยเหลือ
- ไม่ร้องขอความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัวใดๆ จากนาย ยกเว้น นายยื่นเมื่อเข้าช่วยเหลือเอง
- ไม่กีดกันบุคคลใดๆ ไม่ให้เข้าพบหรือติดต่อกับนาย ยกเว้นบุคคลที่นายสั่งไว้ (ไม่ห่วงนาย)
- ไม่ตัดสินใจหรือออกความเห็นแทนนายในเรื่องที่บุคคลในหน่วยงานขอให้ความนาย
- ไม่แก้หนังสือของหน่วยรอง และส่งกลับคืนเสียเองก่อนนำเรียนนาย
- ไม่ตอบนายว่า “ไม่ทราบ” อยู่เสมอๆ ควรใช้คำพูดว่า “ขออนุญาตไปตรวจสอบก่อน”
- ไม่ใช่โทรศัพท์ของนาย หรือเวลาที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้นายไปติดต่อเรื่องส่วนตัว
- ไม่จ่ายโอกาสแสวงประโยชน์ส่วนตัวจากบุคคลที่มาติดต่อกับนายหรือแขกของนาย
- ไม่เปิดเผยข้อมูลการหรือการสั่งการของนายที่เป็นเรื่องลับ หรือเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผยทั่วไป ให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง
- ไม่อ้างนายหรือคำสั่งนาย หรือทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเป็นคำสั่งนาย ต่อผู้อื่นเพื่อประโยชน์ตน
- ไม่ขออนุญาตไปทำธุระส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงความสำคัญของงานของนายในวันนั้น

ข้อที่พึงปฏิบัติ

- กล่าวสรรเสริญความดีของนายต่อบุคคลอื่นเสมอ (ถึงแม้มีส่วนที่ไม่ดีอยู่บ้างก็จะพูดเฉพาะส่วนที่ดี)
- รักษาความลับในเรื่องส่วนตัวของนาย
- กล้าพูด กล้าถาม กล้าแสดงความคิดเห็นทุกเรื่อง อย่างตรงไปตรงมา
- เสนอแนะนายในการดูแลสวัสดิการและความก้าวหน้าของเพื่อนร่วมงานและลูกน้อง
- ทำใจให้พร้อมที่จะรองรับอารมณ์โกรธหรือถูกด่าว่า ถูกทำหนีจากนาย (บางคน) โดยไม่แสดงออกซึ่งความไม่พอใจ
  - ชี้แจงเหตุผลให้นายทราบเมื่อนายอารมณ์เย็นลงแล้ว
  - ดูแลต้อนรับผู้มาติดต่อกับนาย และแขกของนายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องให้นายสั่ง
  - ริเริ่มความประทับใจของนายเสมอ สมมุติว่าถ้าเราเป็นนายเราจะต้องไปไหน ทำอะไรบ้างในวันนี้ และพรุ่งนี้ ควรจะต้องรับรู้หรือเตรียมการอย่างไรบ้าง และหากต้องเตรียมแบบนั้นให้นายโดยไม่ต้องรอให้นายสั่งก่อนจึงทำ
- ประพฤติปฏิบัติคนอยู่ในศีลธรรมอันดี การพูดติดต่อประสานงานกระทำด้วยวิชาสุภาพ แต่งกายเรียบร้อยถูกระเบียบ มีวินัยในการแสดงการเคารพ ไม่ถือตัวว่าอยู่หน้าห้องนายแล้วไม่ต้องให้ไว้ครอ ทำตัวให้ผู้อื่นเชื่อชู
- ปฏิบัติต่อบุคคลต่างๆ ตามนโยบายของนาย เช่น ผู้ใดไม่ต้องการพูดโทรศัพท์ด้วย หรือไม่อยากให้เข้าพบ เป็นต้น ต้องรู้จักหัวไว้พูดปฏิเสธโดยนุ่มนวล ไม่ให้เขารู้สึกว่านายสั่งไว้
- หากตรวจพบข้อผิดพลาดในหนังสือที่จะนำเรียนนาย ควรนำกลับไปตามนายรองคน

สุดท้ายที่เขียนเสนอขึ้นมาให้ท่านตัดสินใจและรับผิดชอบดำเนินการต่อไป ไม่ควรติดต่อกับเจ้าของเรื่องโดยตรง ยกเว้นเป็นคำพิเศษเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่ควรกวนนายรอง

- มาถึงที่ทำงานก่อนนายและกลับหลังนายเสนอ
- ใช้คำพูดที่เหมาะสมในการตอบผู้มาติดต่อในขณะที่นายพักผ่อนอยู่ หรือออกไปรับประทานอาหารกลางวันแล้วยังไม่กลับเข้าสำนักงาน
- รับติดต่อแจ้งให้นายท่านที่ท่านไว้เรียกพบ หรือมีบันทึกสั่งการในหนังสือที่กลับลงมา
- ต้องเรียนรู้นิสัยใจคอของนายรู้ว่าสิ่งใดที่เราควรพูด ควรทำหรือไม่ แค่ไหน อย่างไร ในช่วงจังหวะเวลา

เทคนิคบางประการในการทำงานทั่วไป

- สร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกคนในหน่วยงาน
- มีของขวัญเล็กๆ น้อยๆ ให้ทุกคนในหน่วยงาน เมื่อถึงวันเกิดหรือเทศกาลปีใหม่
- ถ้าผู้อวุโสทุกมาบอกว่าจะมาประสานเรื่องงาน จะเป็นฝ่ายเดินไปหาผู้อวุโสเอง
- ใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ที่ใช้ประจำได้แก่
  - * เราจะให้อภัย ไม่โกรธ ไม่หงุดหงิด ไม่อึดอัดขัดเคืองผู้ใด หรือเรื่องใด
  - * เขาไม่ส่วนเอื้อประโยชน์ ใจดี ใจร้าย ใจดี ใจร้าย ใจดี ใจร้าย...
  - * แก้ที่คนอื่นยก ต้องแก้ที่ใจเรา
- * กรรมบท ๑๐ ได้แก่ กาย ๓ (ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม) วาจา ๔ (ไม่พูด ปด ไม่พูดหมาย ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเพ้อเจ้อ) ใจ ๓ (ไม่คิดอยากได้ทรัพย์ผู้อื่น-โลก ไม่ผูกอาษาต-โภษ มีความเห็นถูกต้อง-มโนะ)
- ชื่อสัตย์ จริงใจต่อนายและลูกน้องในหน่วย ถือหลัก รายงานนายทุกเรื่อง กระจายข่าวสาร แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อร่วมงาน
  - รายงานเรื่องที่ทำการแทนนายท่านที่ท่านกลับมา หรือเขียนโน้ตทิ้งไว้บนโต๊ะนาย
  - เมื่อหัวหน้าเรียกนาย ช่วยคิดและคาดเดาว่าจะเป็นเรื่องอะไร เสนอแฟ้มอะไรขึ้นไปหรือสอบถามเลข ให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่นาย เอาเรื่องเดิมมาให้ท่านทบทวน เสนอแนะจุดที่คิดว่าจะเป็นปัญหา และคำตอบหรือคำชี้แจงหัวหน้า
  - แสดงการเคารพผู้อื่นด้วยความเคารพ ยิ้มเย้มแจ่มใส
  - รักษาหน้าใจเพื่อร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น การแก้หนังสือ การรับประทานของว่าง

- ให้ความเห็นใจต่อความจำเป็นส่วนตัวของแต่ละคน ตามทุกข์สุข สามารถเดินทางไป-กลับบ้าน เห็นใจไม่ใช้งานใกล้เวลาลักษณะบ้าน
- ก่อนเวลางาน หรือพักเที่ยง หรือเกินเวลางาน ถ้ามีงานด่วนมักจะพิมพ์ลงทำเอง แล้วลูกน้องเข้าก็มาช่วยเอง
- ใช้คนให้เหมาะสมกับงาน รู้ว่าใครนัดอะไร ไม่่นัดอะไร สั่งแล้วทำไม่ถูก ใครครวญดูว่าเข้าใจผิดหรือเราสั่งไม่ชัดเจน
- พูดกับลูกน้องที่เกเร แบบสองต่อสอง สอดความความจำเป็นส่วนตัว ขอให้คิดถึงส่วนรวม ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน ไม่ด่าว่าต่อหน้าคนอื่น
  - ไม่ทำลายบรรยากาศในสำนักงานด้วยการระบายอารมณ์ใส่ลูกน้อง
  - ขอโทษทุกคนเสมอ เมื่อความผิดพลาดนั้นเกิดจากเรา
  - ให้เกียรติด้วยคำพูดต่อผู้ที่มีอายุมากกว่า
  - ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างทุกเรื่องที่คุณท้าวไปมักจะปฏิบัติย่อหย่อน เช่น การตรงต่อเวลาในการเข้าทำงานเช้า พักกลางวัน และเวลาลับบ้าน การไม่ใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อเรื่องส่วนตัว การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของโต๊ะทำงาน การประหยัดไฟฟ้าด้วยการปิด - เปิดไฟ/เครื่องปรับอากาศ ตามเวลาที่กำหนดการ ไปร่วมพัง Morm การไม่กู้หนี้ยืมสิน ไม่เล่นห่วยใต้ดินในที่ทำงาน ไม่สูมรองเท้าแตะอุกอกห้องทำงาน ใช้ห้องน้ำแล้วรัดให้เรียบร้อย ช่วยปิดก๊อกที่ปิดไม่สนิท ช่วยเก็บถ่ายจานที่ลูกน้องบริการของว่างบนโต๊ะทำงาน ช่วยปิดสำนักงานหน้าต่างประตูเมื่อจะกลับบ้าน เช่นแฟ้มแล้วเดินเข้าไปให้ลูกน้องที่โต๊ะ รับทำเรื่องด่วนทันทีที่เห็นไม่รอให้ลูกน้องน้ำมาให้ตามขั้นตอน เช่นแฟ้มทันทีที่ลูกน้องน้ำมาว่างไม่ให้เรื่องแข็งๆที่โต๊ะเรา ไม่ใช้ลูกน้องทำธุระส่วนตัวมากจนเกินควร
- ลูกน้องปฏิบัติไม่ถูกไม่เหมาะสมสมด้วยเรื่องใด ไม่ต่อว่าทันที ดูที่ตัวเรากร่อนว่าสั่งผิดหรือเปล่า พูดหรือเขียนไม่ชัดเจนหรือเปล่า ถ้าตรวจสอบแล้วเราไม่ผิด จะใช้วิธีสอนและอธิบายในสิ่งที่ถูกให้ฟัง
  - ไม่โทษลูกน้องเมื่อนายตำแหน่ง เนื่องจากเอกสารผิดพลาด เพราะเรามีส่วนในการตรวจผ่านไป
  - หน้าห้องนายแก้หนังสือเรา ถ้าเราผิดจริงยอมแก้โดยดุษฎีและขอคุณเข้าที่ช่วยดูไม่กรองแต่ถ้าเข้าผิด ขึ้นไปอธิบายให้ฟังหรือเขียนโน๊ตชี้แจง ขออนุญาตยืนยันตามเดิมยกเว้นนายสั่งแก้
  - เรื่องด่วนที่สุด สำคัญจริงๆ ต้องรู้วิธีลัดขั้นตอน ทั้งการเสนอเช่น และการให้ม้าเร็วไปส่งหนังสือถึงตัวผู้ดำเนินการต่อ ไม่ยืดติดกับระเบียบปฏิบัติจนเกินไป
  - ให้เกียรติหน้าห้องนายในการตรวจแก้หนังสือ ถึงแม้เขاجะอาวุโสน้อยกว่า ถือว่าเข้าช่วยไม่ให้หนังสือของหน่วยผิดพลาด
  - ไม่แก้ร่างหนังสือของลูกน้องโดยฉีกทิ้งทั้งฉบับหรือร่างใหม่ทั้งหมด พยายามใช้กระดาษของเขาและข้อความของเขามากที่สุด เพื่อรักษาไว้และเสริมสร้างกำลังใจ

- การแก้ร่างหนังสือหากงานไม่ยุ่งมากจะพยายามแก้ไขร่างที่ลูกน้องเขียนมาทุกเรื่อง จะไม่ใช้วิธี “พูดอย่างเดียว” ว่าให้ไปปรับอย่างนั้นอย่างนี้ เพื่อให้ลูกน้องไม่อึดอัดและบ่นในใจว่า “กี ผิดคิดได้แค่นี้ จะให้แก้อย่างไรกีเขียนมาสิ” และเพื่อให้เขามีตัวอย่างเก็บไว้ดูด้วยว่าเราคิดอย่างไร เขียนอย่างไร

- สนับสนุnlูกน้องที่หารายได้พิเศษโดยสุจริต ไม่เบียดบังเวลางานจนเกินไป เช่น ช่วยซื้อของที่น้ำมายานอกเวลางาน ฯลฯ

- กล่าวชมเชยและขอบคุณลูกน้องเสมอๆ
- ดูแลให้มีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงานของลูกน้องอย่างเพียงพอไม่สั่งงานอย่างเดียว
- ใช้งานลูกน้องออกนอกหน่วย ให้ค่าอาหาร ค่าน้ำมันรถ และใช้ในสัมภาระกลับบ้าน
- รับแจ้งเรื่องสำคัญเร่งด่วน ที่เกี่ยวข้องกับกำหนดการปฏิบัติของนายให้หน้าห้องทราบทางโทรศัพท์ในชั้นต้นก่อน แล้วจึงทำงานหนังสือ

ข้อคิดบางประการในการทำงานเกี่ยวกับการเงิน

ผู้บรรยายได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาบางท่านให้ทำงานเกี่ยวกับการเงิน ทั้งเงินส่วนตัวของผู้บังคับบัญชาและเงินแก้ปัญหาของหน่วย กับได้เคยสัมผัสกับเจ้าหน้าที่การเงินบางท่านในหลายหน่วยงานที่รับราชการผ่านมา มีข้อคิดบางประการในการทำงานเกี่ยวกับการเงิน ดังนี้

- มีความรู้สึกต่อเงินของหน่วยงานเสมอหนึ่งเป็นผู้เก็บรักษาเศษกระดาษ (ไม่มีค่าสำหรับเรา) แต่ต้องเก็บรักษาให้ดีเหมือนธนาคารรับฝากเงินคนอื่น
- เก็บเงินของหน่วยงานกับเงินส่วนตัวคละกระเป่า คนละบัญชี เพื่อป้องกันการครหา
- เงินแก้ปัญหาของผู้บังคับบัญชา ต้องสนับสนุนให้หน่วยเกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา ไม่กำหนดข้อปฏิบัติต้านเอกสารยุบยิบเกินไป เพื่อมุ่งแต่จะป้องกันตนเองไม่ให้ถูกกล่าวหาว่า ทุจริต หรือไม่รอบคอบ
- ทำหน้าที่ถือเงินของหน่วย ถ้าออกเงินให้กู้ (ถึงแม้จะเป็นเงินส่วนตัว) จะทำให้ภาพจนเสียได้ อาจถูกมองว่า นำเงินหน่วยมาให้กู้กินดอก
- เจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้หนึ่งที่ช่วยสร้างและบำรุงชวัญของข้าราชการในหน่วยได้ เพราะทุกคนยอมต้องการได้รับเงินโดยเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน เงินตกเบิก เงินค่าเช่าบ้าน เงินค่ารักษาพยาบาล เงินค่าเล่าเรียนบุตร ฯลฯ ฉะนั้น พึงปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ให้รวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ข้าราชการบางคนติดภารกิจสำคัญไม่สามารถไปเข็นรับเงินด้วยตนเองได้ อาจขอให้ผู้อื่นมาเข็นรับแทน เรื่องนี้ถ้าพอดูไม่ได้น่าจะให้รับแทนได้ ไม่ทำตัวเป็นไม้บรรทัดเหล็กตรงเป๊ะ

- ไม่ทำงานป้องกันตนเองจนเกินไป โดยไม่คำนึงถึงการกิจของหน่วยหรือความเดือดร้อนของข้าราชการในหน่วย

- ไม่ห่วงเรื่องส่วนตัวมากกว่างานในหน้าที่ เช่น ลาหยุด ๓ วัน เพื่อดูหนังสือเตรียมสอบวิชาที่กำลังเรียนนอกเวลาราชการ ทำให้งานในส่วนที่รับผิดชอบอยู่ต้องชะงักล่าช้าไป ๓ วัน หรือบางครั้งเกินกำหนดส่งประจำเดือน กล้ายเป็นล่าช้าไปอีก ๑ งวด หรือ ๑ เดือน

- ไม่สะสมเรื่องไว้ทำพร้อมกันครั้งเดียวหลายเรื่อง ทั้งที่เรื่องนั้นสามารถแยกทำทีละรายได้ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้อื่นเรื่อง ก่อน - หลัง

- ไม่เลือกปฏิบัติกับคนที่คุ้นเคยกันโดยทำเรื่องให้เร็วหรือทำเรื่องให้ก่อน และไม่ดึงเรื่องของคนที่ไม่ชอบกันให้ช้า ควรแยกความรู้สึกส่วนตัวกับบุคคลต่างๆ ออกจากความรับผิดชอบงานในหน้าที่

พฤติกรรมตัวอย่างด้านคุณธรรมและจริยธรรม

พฤติกรรมตัวอย่างที่เห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและจริยธรรม

๑. พาผู้ใต้บังคับบัญชาไปวัดฟังธรรมและนั่งสมาธิ

๒. ให้หัวหน้าແຜນกไปติดตามดูลูกจ้างที่ขาดราชการไปหลายวัน ทราบว่าที่บ้านถูกน้ำท่วม จึงทำเรื่องขอความช่วยเหลือจากทางราชการ และรวบรวมความช่วยเหลือขึ้นต้นภัยในหน่วย

๓. ยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายไม่ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่

๔. สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้เข้าศึกษาอบรมหลักสูตรต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้

๕. แยกเรื่องงานออกจากความขัดแย้งส่วนตัวได้

๖. ถือว่าความสำเร็จของงานมาจากความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน

๗. ไม่ปล่อยให้งานค้างค้าง ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องพร้อมให้ข้อมูลแก่ผู้บังคับบัญชาเสมอ

๘. ได้รับสินน้ำใจจากผู้มาติดต่อ นำเข้าเป็นส่วนรวมไม่เก็บไว้คนเดียว

๙. เก็บเงินที่ผู้รับเงินทำตกไว้ คืนให้เจ้าของ

๑๐. ไม่ใช้อารมณ์ในการทำงาน ไม่ใช้จาจจาจังหรืออารมณ์ร้ายกับผู้ใต้บังคับบัญชา

๑๑. เป็นครูของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ไม่สั่งการหรือควบคุมอย่างเดียว

๑๒. แสดงความชื่นชมผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๑๓. ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ นำมานำเสนอผู้ใต้บังคับบัญชาให้รู้ด้วย

๑๔. ประดิษฐ์ออกแบบให้ลูกน้องในวันเกิด

๑๕. เยี่ยมให้กำลังใจข้าราชการที่ป่วย รวมทั้งบิดา - มารดา ของข้าราชการที่ป่วยนอน รพ.

๑๖. สวามนต์ให้พรและแต่เมตตาทุกเช้าก่อนเริ่มงาน

๑๗. ปกป้องลูกน้องที่ดีเมื่อทำงานผิดพลาดในบางครั้ง

๑๘. ปฏิบัติงานก่อนและหลังเวลาราชการ (มาทำงาน ๐๗.๐๐ - ๑๙.๐๐)
๑๙. กล้ารับผิดชอบงานที่ลูกน้องทำเสมอ
๒๐. ต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิของผู้ใต้บังคับบัญชา
๒๑. มาทำงานตรงต่อเวลาและไม่กลับก่อนเวลา
๒๒. ช่วยดูแลไม่ให้เพื่อนร่วมงานใช้วัสดุสิ่งของเกินจำเป็นและไม่ใช้วัสดุของทางราชการไปทำงานส่วนตัว เช่น การถ่ายเอกสาร เป็นต้น
๒๓. ช่วยปิดไฟฟ้าเมื่อหยุดพักทำงาน
๒๔. ข้าราชการเข้าใหม่ผู้หนึ่ง ใช้ความเป็นข้าราชการไปทำมาหากินโดยมิชอบ เพื่อนำเงินทองมาเที่ยวเตร่เลี้ยงเพื่อนฝูงจนเกิดเหตุผู้บังคับบัญชาได้ลงโทษควรแก่เหตุและให้โอกาสปรับปรุงตัวและกระตุ้นเตือนเพื่อนร่วมงานอย่าได้ซ้ำเติม ขอให้ช่วยเป็นกำลังใจและให้โอกาสแก่ข้าราชการผู้นั้นทำให้ข้าราชการผู้นั้นมีกำลังใจที่จะแก้ไขปรับปรุงตัว จนเป็นข้าราชการที่ดีในที่สุด
๒๕. เมื่อมีข้าราชการมีเหตุจำเป็น ก็จัดเรเวแทนกัน
๒๖. มีความเป็นธรรมในการพิจารณาบำเหน็จประจำปี โดยพิจารณาจากการทำงานทั้งปี ไม่ได้ดูเฉพาะใกล้ๆ เวลาพิจารณาบำเหน็จ
๒๗. เรียกผู้ใต้บังคับบัญชาไปตักเตือนตัวต่อตัว ด้วยคำพูดแสดงความห่วงใย ไม่ประจันต่อหน้าผู้อื่น
๒๘. ข้าราชการผู้หนึ่งพบทึนอุปกรณ์ของทางราชการชำรุด ก็ซ่อมให้ด้วยความรู้ความสามารถของตนด้วยใจ โดยไม่คิดว่าธุระไม่ใช่
๒๙. จ่ายเงินให้ลูกน้องเกินไป ๕๐๐.- บาท ลูกน้องผู้นั้นได้นำเงินมาคืนให้
๓๐. ผู้บังคับบัญชาท่านหนึ่ง ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาเหมือนพ่อแม่ที่ห่วงใยลูกหลาน ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยใจจริง และห่วงใยไปถึงครอบครัวและบุตรหลาน
๓๑. ผู้บังคับบัญชาท่านหนึ่งมีความเป็นธรรมในการปกครองบังคับบัญชา ผู้ใดทำงานดีท่านจะยกย่องและให้ความดีความชอบตามความเหมาะสม ผู้ใดทำงานไม่ดีไม่มีผลงานท่านจะว่ากล่าวตักเตือนและพิจารณาผลงานตามความเป็นธรรม ผู้ใต้บังคับบัญชาบางรายพยายามประจับประจงทั้งๆ ที่ตนไม่มีผลงานแต่ท่านก็ไม่ลงกล้าทำให้เสียความเป็นธรรมแต่อย่างใด
- พฤติกรรมตัวอย่างที่เห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่มี หรือขาด หรือด้อย คุณธรรมและจริยธรรม
๑. ทราบข้อมูลใหม่ๆ แต่ไม่บอกเพื่อนร่วมงาน
  ๒. ไม่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลแก่ผู้อื่น จะเก็บไว้เรียนกับผู้บังคับบัญชาเอง
  ๓. เอาแต่พากพ้อง พูดจาไม่ดีในการใช้งาน ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ปัญหาส่วนตัวซึ่งทำให้กระทบถึงการทำงาน แต่ไม่ส่องถูกต้อง
  ๔. ใช้พระเดชมาภิรักษ์พระคุณ ถือความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๔. ไม่มีจุดยืนของตัวเอง ขาดความเชื่อมั่นไม่กล้าตัดสินใจ
๕. ไม่กล้าลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชาที่ละทิ้งงาน
๖. เป็นเจ้าหน้าที่เบิกค่ารักษาพยาบาลและค่าเล่าเรียน แต่มักจะพูดจำไม่ไฟเราแต่ใจ
๗. จันคนงานและลูกจ้างไม่กล้าติดต่อด้วย ต้องติดต่อผ่านเจ้าหน้าที่คนอื่น
๘. ยกยก ปลอมแปลงเอกสาร ปลอมลายเซ็นผู้บังคับบัญชา
๙. พิจารณาดำเนินไม่เป็นธรรม งานค้างค้างทำงานไม่ตรงต่อเวลาแต่ได้รับการปูนบำเหน็จ
๑๐. พูดจำไม่เรียบร้อย เสียงดัง ข่มด่าข้ามหัวผู้อื่น ชอบนำปมด้อยของผู้อื่นมาล้อเลียน ชอบนินทา บุ้ยแยงตะแคงรัวให้ผู้อื่นทะเลกัน
๑๑. ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาแบบระบอบอาญาสิทธิ์ ใช้อารมณ์ ไม่เป็นกลางในการตัดสินใจ
๑๒. สั่งงานข้ามขั้นไม่สั่งตามสายการบังคับบัญชา
๑๓. พูดคำด่าคำ เช่น โง่ บ้า ปัญญาอ่อน สมองหมา ปัญญา cavity
๑๔. ห่วงความรู้ ห่วงข้อมูล ไม่ยอมบอกให้เพื่อนร่วมงานทราบ เพราะเกรงว่าเพื่อนร่วมงานจะดีเด่นกว่า
๑๕. เชื่อและฟังคนใกล้ชิดมากเกินไป ทำให้เสียการปกครอง
๑๖. บางคนทำผิดร้ายแรงแต่ไม่ลงโทษหรือลงโทษเบา แต่บางคนทำผิดเล็กน้อยหรือด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และไม่ใช่ความผิดร้ายแรง กลับได้รับโทษหนัก
๑๗. เอาความดีเสื่อตันโดยที่ตนเองไม่ได้ทำงานนั้นเอง
๑๘. ผู้บังคับบัญชาบางคนไม่ชอบพอครับเป็นส่วนตัว พยายามหาทางขัดขวางหรือทำลายให้เสียหาย
๑๙. นำปัญหาของผู้อื่นไปเล่าให้คนอื่นๆ พังในลักษณะนินทา แทนที่จะสงสารหรือคิดช่วยเหลือ
๒๐. โงกินกันเป็นกลุ่ม ๆ
๒๑. มาทำงานสาย กลับก่อน ลารีบวัน ชอบเดินคุยกับเพื่อนท้อง เวลาทำงานลงไปกินข้าว เวลาคนอื่นทำงานก็นั่งหลับ ทำงานส่วนตัวในที่ทำงาน ทำงานราชการเป็นงานอดิเรก ไม่เคยให้คำปรึกษาแก่ลูกน้อง ไม่สนใจว่าลูกน้องมีปัญหาอะไร
๒๒. เมื่อย้ายมารับหน้าที่ใหม่ นำพวกพ้องตามมาด้วยกลุ่มหนึ่ง และร่วมกันทำการไม่โปร่งใส
๒๓. ลูกน้องไปส่งหนังสืออกหน่วย รถจักรยานยนต์ล้มได้รับบาดเจ็บ รถเสียหาย หัวหน้ากลับเรียกมาด่า หาว่าทำงานโดยความประมาทแทนที่จะให้กำลังใจ
๒๔. คนที่ทำงานขยันมากไม่ได้รับบำเหน็จ ๒ ขั้น แต่เด็กของนายที่ไม่ค่อยทำงานเท่าไร นายกลับให้ ๒ ขั้น
๒๕. ชอบบังหลวงเป็นประจำ สร้างหนี้สินมากมาย
๒๖. ผู้บังคับบัญชาบางคนพยายามสร้างความสัมพันธ์ฉันซึ้งกับลูกน้องผู้หญิงที่หน้าตาดี
๒๗. ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ทั่วถึง ให้ความสนใจสนับสนุนเฉพาะกลุ่ม

๒๘. มีคติลำเอียง มีความอยุติธรรม ขาดเมตตาธรรม ขาดภาวะผู้นำ ให้สิทธิประโยชน์แก่ คนใกล้ตัว ตัดสินใจไม่เด็ดขาด

๒๙. ผู้ร่วมงานบางคนหางงาน เอาเปรียบผู้อื่น ทำงานหยิบใหญ่ ชอบทำงานเอาหน้า ชอบ การหมกเม็ด

๓๐. นินทาเพื่อนร่วมงาน หาทางปัดแข็งปัดขาผู้อื่น

๓๑. เอาเปรียบทางราชการ มาสายกลับก่อน ใช้วัสดุของทางราชการไปทำประโยชน์ส่วนตัว

๓๒. ไม่ให้ความร่วมมือในการประทัยดพัล้งงานของหน่วย

๓๓. เพื่อนร่วมงานมีงานเข้ามามากจะไม่ยอมช่วยเหลือ แต่ถ้างานของตัวเองเข้ามามาก ก็จะ บ่นมากมายเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาแบ่งงานของตนเองให้แก่ผู้อื่น

๓๔. ผู้บังคับบัญชาท่านหนึ่ง ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาโดยใช้อำนาจตามความพอดีของตน ไม่เคยฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา หากไม่พอใจจะระคายหาโอกาสขัดขวางและทำลาย ให้เกิดความเสียหายโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง จนทำให้ข้าราชการดีๆ ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเกิด ความท้อแท้อย่างมาก

๓๕. บางคนหาทางก้าวหน้าโดยอาศัยคนรู้จัก โดยไม่คำนึงถึงไครมาก่อนมาหลัง

๓๖. ผู้บังคับบัญชาบางคนใจแคบ ไม่ค่อยซื่อจะอะไรเลี้ยงลูกน้อง แต่ชอบกินของลูกน้องเป็น ประจำ กว่าจะเลี้ยงลูกน้องบ้างก็ต้องถูกลูกน้องพูดจากถางเสียก่อน

๓๗. เป็นผู้บังคับบัญชา แต่พูดจาทะลึ่งไม่น่าเคารพ

๓๘. ผู้เป็นหัวหน้างานครมีความรับผิดชอบ เมื่อลูกน้องทำผิดพลาดครรจะรับผิดชอบด้วย เพราะหัวหน้างานก็เช่นผ่านไม่น่าอ้างว่าไม่เห็น หรือโหหัวว่าลูกน้องเป็นคนทำ ครรรับผิดด้วยไม่ใช่ รับชอบอย่างเดียว

๓๙. ข้าราชการบางคนดื้มสุราเป็นอาชิน ไม่รับผิดชอบต่อครอบครัว เล่นการพนันในวันเงิน เดือนออก

๔๐. แก่งแย่งชิงดี อิจฉาริษยาในวงราชการ

๔๑. ข้าราชการบางคน ไม่อุทิศกำลังกายกำลังใจในการปฏิบัติงาน เมื่อไม่สมหวังก็เริ่มจะเกร ลาป่วย ทำงานตอนเข้าตอนบ่ายหา

๔๒. ข้าราชการบางคนไม่ตั้งใจทำงาน แต่พยายามเอาตัวรอดโดยการประจุประแจง เช่น นำสิ่งของมาให้ผู้บังคับบัญชา หรือพูดยกย่องผู้บังคับบัญชาโดยไม่เป็นจริง

๔๓. มีความประพฤติเสื่อมเสียทางเพศ ตนเองมีครอบครัวแล้ว แต่ยังชอบคบกับคนต่างเพศ อย่างใกล้ชิดจนเกินควร เช่น ไปไหนมาไหนด้วยกันตามลำพัง เป็นต้น

ข้อคิด

๑. บุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานทุกหน่วยงาน มีเพียง ๓ กลุ่ม คือ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา
๒. ผู้ที่เป็นนายทหารสัญญาบัตรมักจะอยู่ในฐานะหัวหน้าของทีมงานเสมอ คือ เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าหน่วยงาน เป็นเพื่อนร่วมงานของคนอื่นๆ ในหน่วย และเป็นผู้บังคับบัญชาของลูกน้อง นายทหาร นายสิบ ภายใต้หน่วยของตน
๓. พึงประพฤติปฏิบัติตามตัวอย่างที่ดี พึงละเว้นไม่ประพฤติปฏิบัติตามตัวอย่างที่ไม่ดี

สรุป

- การทำงานให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไปร่วม บุคลากรทุกรายตัวในหน่วยงานต้องมีจริยธรรม
- จริยธรรมต้องเริ่มต้นที่ความมีวินัย
- พัฒนาจริยธรรมด้วยการลงมือทำ ปฏิบัติธรรม ไม่ใช่ด้วยการพูด การสอนอย่างเดียว
- จริยธรรมต้องเริ่มที่ “จิตใจ”
- พื้นฐานของจริยธรรม คือ “ศีล” ผู้รักษาศีลด้วยความตั้งใจจริง จะเป็นผู้มีวินัยในตัวเอง ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น และจะก่อให้เกิดจริยธรรมโดยอัตโนมัติ

จากความคิดของ นทน. หลักสูตรนายทหารการเงินชั้นนายพันของ บก.ทหารสูงสุด รุ่นที่ ๙ กิจกรรมประกอบการบรรยาย เรื่อง จริยธรรมในการบริหารงาน โดย พันเอก เอนก แสงสุก ประจำสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ วันจันทร์ที่ ๒๑ เม.ย. ๒๖ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๑.๓๐ ณ ห้องอเนกประสงค์ ๑ ชั้น ๖ อาคารหมายเลข ๔ บก.ทหารสูงสุด

หลักการเป็นข้าราชการที่ดี การครองตน การครองคน การครองงาน

ก. **การครองตน** หมายถึง การมีความประพฤติและการปฏิบัติส่วนตน ประกอบไปด้วยคุณธรรม ควรแก่การยกย่อง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ ดังนี้

๑. การพึงตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

- ๑.๑ มีความวิริยะ อุตสาหะ ในงานหน้าที่ความรับผิดชอบ
- ๑.๒ มีความตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ให้ได้รับความสำเร็จด้วยตนเอง
- ๑.๓ มีความอดทนไม่ย่อหัวต่อปัญหาอุปสรรค
- ๑.๔ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่น

๒. การประยัดและเก็บออม

- ๒.๑ รู้จักใช้จ่ายตามควรแห่งฐานะ
- ๒.๒ รู้จักใช้ทรัพย์สินของทางราชการให้เป็นประโยชน์และประยัด
- ๒.๓ รู้จักมัธยัสถ์และเก็บออม เพื่อสร้างฐานะตนเองและครอบครัว
- ๒.๔ รู้จักดูแล บำรุง และรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม

๓. การรักษาและเบี่ยงบวณยและเคารพกฎหมาย

- ๓.๑ เป็นผู้รักและปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนดไว้
- ๓.๒ ประพฤติและปฏิบัติตน อันอาจเป็นตัวอย่างแก่บุคคลโดยทั่วไป
- ๓.๓ เชื่อฟัง และให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา
- ๓.๔ เป็นผู้ตรงต่อเวลา

๔. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

- ๔.๑ ละเว้นต่อการประพฤติชั่วและไม่ลุ่มหลงอย่างมุข
- ๔.๒ เอื้อเพื่อเพื่อแผ่ เสียสละ เท็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- ๔.๓ มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนของและผู้อื่น
- ๔.๔ มีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารีต่อบุคคลอื่นโดยทั่วไป

๕. การมีความจริงกักษตต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

- ๕.๑ ส่งเสริม สนับสนุนระบบประชาธิปไตย และปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการและรัฐบาล
- ๕.๒ เข้าร่วมในศาสนา กิจและทำนุบำรุงศาสนา
- ๕.๓ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี เช่น ป้องกันประเทศ เสียภาษี เคารพกฎหมาย เป็นต้น
- ๕.๔ มีความจริงกักษตติและเกิดทุนในสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามพระบรมราโชวาท หรือเข้าร่วมพิธีในโอกาสสำคัญอย่างสม่ำเสมอ เป็นกิจวัตรปกติ เป็นต้น

บ. การครอบครอง หมายถึง การมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

๑. ความสามารถในการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้บังคับบัญชา เพื่อร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้มาติดต่องาน

- ๑.๑ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- ๑.๒ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ๑.๓ กล้าและรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ
- ๑.๔ มีน้ำใจ ช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

๒. ความสามารถในการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความช่วยเหลือ

- ๒.๑ ให้ความเห็น ปรึกษา และเสนอแนะในงานที่ตนรับผิดชอบ
- ๒.๒ การมีส่วนร่วมในงานที่รับผิดชอบ
- ๒.๓ ยอมรับและฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน
- ๒.๔ มีความสามารถในการคิดและเสนอเหตุผล

- ๒.๕ สามารถปฏิบัติงานเต็มที่ตามความรู้ความสามารถ
๒.๖ เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

๓. ให้บริการแก่ผู้มาติดต่องานด้วยความเสมอภาค แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์

- ๓.๑ มีความสำนึกร่วมกันและถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องให้บริการ
๓.๒ ช่วยเหลือ แนะนำในสิ่งที่ดี ตลอดจนให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์
๓.๓ ให้การบริการด้วยความเต็มใจ และเสมอภาคกันทุกระดับ
๓.๔ มีอธิบายศัยดิ์ เป็นกันเอง และสุภาพต่อบุคคล

๔. การเป็นผู้มีความเป็นธรรมทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น

- ๔.๑ ประพฤติและปฏิบัติตรงตามหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ ที่การกำหนด
๔.๒ ถือประโยชน์ของทางราชการหรือส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
๔.๓ ตัดสิน วินิจฉัย หรือแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล

๕. การเสริมสร้างความสามัคคีและร่วมกิจกรรมของหมู่คณะทั้งในและนอกหน่วยงาน

- ๕.๑ การให้ความร่วมมือ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น
๕.๒ เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องาน
๕.๓ ให้ความสำคัญ ยกย่อง หรือให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงาน

ค. การครองงาน หมายถึง การมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

๑. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

- ๑.๑ ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ
๑.๒ มีความตั้งใจปฏิบัติงานให้ได้รับความสำเร็จ
๑.๓ สนใจและเอาใจใส่ส่วนงานที่รับผิดชอบ
๑.๔ ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบและที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
๑.๕ ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน

๒. ความรู้ ความสามารถ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

- ๒.๑ มีความรู้และเข้าใจในหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ นิติ กฎหมาย และนโยบาย
๒.๒ มีความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี
๒.๓ มีความสามารถในการแก้ปัญหา และมีปัญญา ไหวพริบ ในการปฏิบัติงาน
๒.๔ รักและชอบที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ หรืองานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ

๓. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงงาน

๓.๑ มีความสามารถในการคิดริเริ่ม หาหลักการ แนวทาง วิธีการใหม่ๆ มาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

๓.๒ มีความสามารถในการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓.๓ มีความสามารถในการทำงานที่ยาก หรืองานใหม่ให้สำเร็จเป็นผลดี

๔. ความพากเพียรในการทำงาน และมีผลงานที่เป็นที่น่าพอใจ

๔.๑ มีความกระตือรือร้น ต้องการที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

๔.๒ มีความขยันหมื่นเพียร เสียสละ และอุทิศเวลาให้แก่ทางราชการหรืองานที่รับผิดชอบ

๔.๓ ได้รับการยกย่องในความสำเร็จของงาน

๔.๔ สามารถปฏิบัติงานในภาวะที่มีข้อจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ หรือ อัตรากำลัง เป็นต้น

๕. การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน

๕.๑ การปฏิบัติงานยึดหลักผลประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน

๕.๒ การดำเนินงานสอดคล้องหรือเป็นไปตามความต้องการของส่วนรวมและประชาชน

๕.๓ ใช้วัสดุ อุปกรณ์และสาราระบูโภคได้อย่างประหยัดและเหมาะสม

๕.๔ ร่วมมือ ช่วยเหลือ และประสานงานระหว่างราชการกับประชาชน

COMPETENCY

การพัฒนา สมรรถนะบุคลากร

สมรรถนะ (Competency) เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมและที่ความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลมากขึ้นเรื่อยๆ ในวงการบริหารทรัพยากรบุคคล องค์กรขั้นนำต่างๆ ได้นำเอาระบบสมรรถนะมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างถูกทิศทาง และคุ้มค่ากับการลงทุน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่บุคลากรในองค์กรอีกแนวทางหนึ่งด้วย ดังนั้น สมรรถนะจึงมีความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรดังนี้

๑. เป็นเครื่องมือช่วยในการแปลงวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัฒนธรรม องค์กรและยุทธศาสตร์ต่างๆ ขององค์กรมาสู่กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล
๒. เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กรอย่างมีระบบต่อเนื่องและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัฒนธรรมองค์กร และยุทธศาสตร์ขององค์กร

๓. เป็นมาตรฐานการแสดงพฤติกรรมที่ดีในการทำงานของบุคลากร ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

๔. เป็นพื้นฐานสำคัญของระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในด้านต่างๆ ขององค์กร เช่น การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ การวางแผนการสืบทอดตำแหน่ง และการจ่ายผลตอบแทน เป็นต้น

สมรรถนะ คือ อะไร

สมรรถนะเป็นการศึกษาเบรียบเทียบผู้ที่มีผลงานโดยเด่นในองค์การ กับผู้ที่มีผลงานปานกลาง ว่าทั้งสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกันในเรื่องใด โดยทั่วไปการคัดเลือกบุคลากรจะทำให้ผู้ดำรงตำแหน่ง มีความรู้ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่กำหนดสำหรับตำแหน่งคล้ายๆ กัน สิ่งเหล่านี้ โดยทั่วไปจึงไม่ใช่สมรรถนะที่แยกความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีผลงานโดยเด่นกับผู้ที่มีผลงานปานกลาง หรือที่เรียกว่า Differentiating Competency แต่เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ที่ดำรงตำแหน่งซึ่งผู้ที่ มีผลงานโดยเด่น และผู้ที่มีผลงานปานกลางมีเหมือนๆ กัน (Threshold Competency) การศึกษา พฤติกรรมการทำงานของผู้ที่ผลงานโดยเด่นจะทำให้องค์การใช้ความรู้ด้านพฤติกรรมมาช่วยทำให้ องค์การบรรลุเป้าหมายได้ กล่าวคือ ถ้าพบร่วมกันว่าการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นความแตกต่างระหว่าง ผู้ที่มีผลงานโดยเด่น กับผู้ที่มีผลงานปานกลาง องค์การก็ทำให้พนักงานทุกคนรู้ว่าองค์การคาดหวัง การทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานองค์การก็ควรทำให้เห็นชัดเจนว่าผู้ที่ มีการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้รับค่าตอบแทน หรือรางวัลที่มากกว่าผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมการทำงาน แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (โดยหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ สิงมีชีวิตจะเรียนรู้ที่จะมีพฤติกรรมใดๆ เพื่อให้ได้ รางวัล และหลีกเลี่ยงจากการลงโทษ)

สมรรถนะตามคำจำกัดความของสำนักงาน ก.พ. หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็น ผลมาจากการความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานที่โดยเด่น

ในองค์กร ด้วยคำจำกัดความนี้สมรรถนะจึงเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่องค์การต้องการ ซึ่งตามไม่เดลของการวิจัยสมรรถนะจึงเป็นตัวแปรเกณฑ์ (Criteria) ในขณะที่ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ของบุคคลเป็นตัวแปรที่ใช้ทำนาย (Predictors) เกณฑ์ ดังนั้นในการคัดเลือกองค์การต้องเน้นการวัดที่ตัวแปรทำนาย ซึ่งโดยทั่วไป คือ การวัดความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ดำรงตำแหน่งและอาจใช้หลักการค้นหาพฤติกรรมในอดีตของผู้สมัครที่สอดคล้องกับพฤติกรรมในไม่เดลสมรรถนะเพิ่มเติมขึ้น เพื่อให้การคัดเลือกได้ผู้ที่มีความน่าจะเป็นผู้ที่มีผลงานโดดเด่นมากที่สุด สำหรับตัวแปรเกณฑ์ หรือสมรรถนะที่เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่องค์การต้องการนั้นใช้วัดในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้การสื่อสารกับพนักงานถึงพฤติกรรมที่องค์การต้องการ และบริหารจัดการเรื่องค่าตอบแทนต่างๆ เพื่อทำให้พนักงานมีพฤติกรรมที่องค์การต้องการตามที่กำหนดไว้ในไม่เดลสมรรถนะดังกล่าว ตลอดจนการวางแผนการพัฒนาให้พนักงานมีพฤติกรรมตามที่องค์การต้องการด้วย

ประโยชน์ของการนำระบบสมรรถนะไปใช้ภายในองค์กร

การนำระบบสมรรถนะไปใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์กรมีประโยชน์ต่อบุคลากร ผู้บริหารหน่วยงาน ผู้บริหารระดับสูง และฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล ดังนี้

๑. ช่วยให้บุคลากรทราบถึงระดับสมรรถนะของตนเอง (ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ) ว่าอยู่ในระดับใด มีจุดแข็งจุดอ่อนในเรื่องใดบ้าง และจะต้องพัฒนาสมรรถนะในเรื่องใดบ้าง

๒. ช่วยให้บุคลากรทราบกรอบพฤติกรรมมาตรฐาน หรือพฤติกรรมที่องค์กรคาดหวังให้ตนแสดงพฤติกรรมในตำแหน่งนั้นอย่างไรบ้าง และสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดผลความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน และเป็นระบบมาตรฐานเดียวกันทั่วองค์กร

๓. ช่วยให้พนักงานทราบถึงเส้นทางความเจริญเติบโตก้าวหน้าในสายวิชาชีพ (Career Development) ของตนเอง และแนวทางการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างชัดเจน

ผู้บริหารระดับหน่วยงาน (Director, Dean)

๔. ช่วยให้ผู้บริหารระดับหน่วยงานทราบถึงสมรรถนะ (ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ) ที่บุคลากรในหน่วยงานของตนเองจำเป็นต้องมีเพื่อให้การปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้นประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมาย

๕. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานของตนเองเป็นรายบุคคล

๖. ใช้เป็นเครื่องมือในการพิจารณาสรรหาและคัดเลือกบุคลากรของหน่วยงานให้ตรงกับคุณสมบัติของตำแหน่งงานนั้นๆ

ผู้บริหารระดับสูง (Top Executive)

๑. สามารถใช้มโนยหรือแปลงวิสัยทัศน์ พัณฑิจ วัฒนธรรมองค์กร หรือยุทธศาสตร์ขององค์กรมาสู่กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลได้อย่างชัดเจน

๒. ใช้สมรรถนะเป็นตัวผลักดัน (Driver) ให้วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัฒนธรรมองค์กรหรือ
ยุทธศาสตร์ขององค์กรบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน

๓. ช่วยให้องค์กรสามารถประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนในศักยภาพของบุคลากรในองค์กร และสามารถนำไปใช้ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๔. สามารถนำไปใช้วัดผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างเป็นระบบและชัดเจน

សម្រេចបានឱ្យការងារប្រើប្រាស់

ระบบสมรรถนะในการทำงาน (Competency Model) เป็นเครื่องมือบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารทุกระดับสามารถนำมาใช้ในการสร้าง รักษา และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถและบุคลิกลักษณะเฉพาะตรงตามที่ต้องการ กำหนด เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามผลตามที่คาดหวังไว้

สมรรถนะในการทำงาน (Competency) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ (Knowledge, Skills, Personal Attribute) ของบุคคลที่จำเป็นต้องมี เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

๑. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ ถ้าไม่มีความรู้ พนักงานก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง ความรู้นี้มักจะได้จากการศึกษา อบรม สัมมนา รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้มีความรู้ในด้านนั้นๆ

๒. ทักษะ (Skills) หมายถึง ทักษะ ความสามารถเฉพาะที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ ถ้าไม่มีทักษะแล้ว ก็ยากที่ทำให้พนักงานทำงานให้มีผลงานออกมาดีและตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ทักษะนี้มักจะได้มาจากการฝึกฝน หรือการทำซ้ำ อย่างต่อเนื่อง จนทำให้เกิดความชำนาญในสิ่งนั้น

๓. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attribute) หมายถึง คุณลักษณะ ความคิด ทัศนคติ ค่านิยม แรงจูงใจและความต้องการส่วนตัวของบุคคล คุณลักษณะเป็นสิ่งที่ติดตัวและเปลี่ยนแปลงได้ไม่ง่ายนักคุณลักษณะที่ไม่เหมาะสมสมกับหน้าที่มักจะก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน และทำให้งานไม่ประสบสำเร็จตามที่หมาย

บทบาทและหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

ในขบวนการจัดทำระบบสมรรถนะในการทำงาน ขั้นตอนการกำหนดสมรรถนะ มาตรฐาน และการประเมินสมรรถนะของพนักงาน เป็นขั้นตอนที่ยากและละเอียดอ่อนที่สุด ในขั้นตอนนี้จะ ประสบความสำเร็จได้ ต้องได้รับความร่วมมืออันดีจากผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยทั้งสองฝ่ายมีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง หมายถึง ผู้ประเมิน มีบทบาทและหน้าที่ในการวิเคราะห์หน้าที่และ ผลที่คาดหวังของตำแหน่งงาน กำหนดว่าสมรรถนะอะไรที่จำเป็นในการทำงานบ้าง ต้องมีอยู่ในระดับ ความสามารถไหน และสมรรถนะไหนมีความสำคัญมากที่สุดในการทำงาน

- ประเมินความสามารถของพนักงานเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้
- วางแผนการพัฒนาสมรรถนะที่ต่ำกว่ามาตรฐาน
- ให้คำปรึกษา แนะนำ ผู้ใต้บังคับบัญชาในวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้วยตนเอง

ผู้ใต้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้รับการประเมิน มีบทบาทและหน้าที่ในการศึกษารายละเอียด ของตำแหน่งงาน สมรรถนะที่จำเป็นในการทำงาน

- เปรียบเทียบความรู้ ทักษะ ของตนเองกับระดับความสามารถที่กำหนดไว้
- ร่วมกำหนดแผนการพัฒนาสมรรถนะกับผู้บังคับบัญชา
- ขอคำปรึกษา คำแนะนำ จากผู้บังคับบัญชาในวิธีการพัฒนาสมรรถนะของตนเอง
- ประเมินความก้าวหน้าของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ความดีในการประเมินสมรรถนะการทำงาน

เพื่อให้การพัฒนาบุคคลการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ควรทำการประเมินสมรรถนะในการทำงานอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยทำการประเมินในช่วงเวลา ระหว่างการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี เพื่อนำแผนการพัฒนารายบุคคลไปเป็นเป้าหมาย การทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาในปีถัดไป

กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัตินี้ไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๗”

มาตรา ๒ [๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ (๓) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้าราชการพลเรือน” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน

“ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน และข้าราชการอื่นในกระทรวง
กรมฝ่ายพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประจำทั้งนั้น

“กระทรวง” หมายความรวมถึง สำนักนายกรัฐมนตรีและทบวง

“รัฐมนตรีเจ้าสังกัด” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีว่าการทบวง และหมายความรวมถึง นายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาสำนักนายกรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวง

“ปลัดกระทรวง” หมายความรวมถึง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและปลัดทบวง

“กรรม” หมายความรวมถึง ส่วนราชการที่มีอำนาจเป็นกรรม

“อธิบดี” หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่ากรม

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรงทบวง กรม และส่วนมาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ราชการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระบบเบี้ยบประกันราชการแผ่นดินและมีฐานะไม่ต่ำกว่า
กรม

ลักษณะ ๑

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.พ.” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมายซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถแล้ว และเป็นผู้ที่ได้รับการสรรหาตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎ ก.พ. จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเจ็ดคน และให้เลขานุการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพระองค์การเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพระองค์การเมืองและไม่ได้เป็นกรรมการโดยตำแหน่งอยู่แล้ว

มาตรา ๗ กรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสามปี ถ้าตำแหน่งกรรมการว่างลงก่อนกำหนดและยังมีกรรมการดังกล่าวเหลืออยู่อีกไม่น้อยกว่าสามคนให้กรรมการที่เหลือปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

เมื่อตำแหน่งกรรมการว่างลงก่อนกำหนดให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนภายในการกำหนดสามสิบวัน เว้นแต่ว่าระของกรรมการเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้ ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นกรรมการอีกก็ได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมิได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการใหม่

มาตรา ๘ ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐในด้านมาตรฐานค่าตอบแทน การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลรวมตลอดทั้งการวางแผนกำลังคนและด้านอื่นๆ เพื่อให้ส่วนราชการใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

(๒) รายงานคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาปรับปรุงเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มค่าครองชีพสวัสดิการ หรือประโยชน์เกื้อกูลอื่นสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนให้เหมาะสม

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน เพื่อส่วนราชการใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

(๔) ให้ความเห็นชอบกรอบอัตรากำลังของส่วนราชการ

(๕) ออกกฎ ก.พ. และระเบียบเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งการให้คำแนะนำหรือวางแผนแนวทางในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎ ก.พ. เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

(๖) ตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติในการนี้ที่เป็นปัญหา มติของ ก.พ. ตามข้อนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย

(๗) กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือนในกระทรวงและกรม เพื่อรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล รวมทั้งตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณี ให้มีอำนาจเรียกเอกสารและหลักฐานจากส่วนราชการ หรือให้ผู้แทนส่วนราชการ ข้าราชการหรือบุคคลใดๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริง และให้มีอำนาจออกระเบียบให้กระทรวง และกรมรายงานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ไปยัง ก.พ.

(๘) กำหนดนโยบายและออกระเบียบเกี่ยวกับหนุ่มสาวเรียนหลวงและทุนของรัฐบาลให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตลอดจนจัดสรรงบประมาณทุนที่สำเร็จการศึกษาแล้วเข้ารับราชการในกระทรวงและกรมหรือหน่วยงานของรัฐ

(๙) ออกข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดการการศึกษาและควบคุมดูแลและการให้ความช่วยเหลือบุคลากรภาครัฐ นักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง นักเรียนทุนของรัฐบาล และนักเรียนทุนส่วนตัว ที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ตลอดจนการเก็บเงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการการศึกษา ทั้งนี้ ให้ถือว่าเงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการการศึกษาเป็นเงินรายรับของส่วนราชการที่เป็นสถานอำนาจบริการอันเป็นสาธารณะประโยชน์ ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(๑๐) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตร วิชาชีพหรือคุณวุฒิอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือน และการกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภทตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว

(๑๑) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๒) พิจารณาจัดระบบทะเบียนประวัติและแก้ไขทะเบียนประวัติเกี่ยวกับวัน เดือน ปีเกิด และการควบคุมเชิงอายุของข้าราชการพลเรือน

(๑๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น การออกกฎหมาย ตาม (๕) ในกรณีที่เห็นสมควรให้สำนักงาน ก.พ. หรือกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา ของ ก.พ. ด้วย

มาตรา ๙ ในกรณีที่ ก.พ. มีมติว่ากระทรวง กรม หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติการโดยขัดหรือแย้งกับแนวทางตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ให้ ก.พ. แจ้งให้กระทรวง กรม หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตั้งกล่าวดำเนินการแก้ไขยกเลิก หรือยุติ การดำเนินการดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนดในกรณีที่กระทรวง กรม หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตั้งกล่าว ไม่ดำเนินการตามมติ ก.พ. ภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าปลดกระทรวง ออกบดี หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตั้งกล่าวแล้วแต่กรณี กระทำผิดวินัย

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่งและการสั่งลงโทษให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. ตาม หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎ ก.พ. ในกรณีที่ผู้ไม่ปฏิบัติการตามมติ ก.พ. ตามวรรค หนึ่งเป็นรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ให้ ก.พ. รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ ก.พ. เห็นว่าการบริหารทรัพยากรบุคคลในเรื่องใดที่ข้าราชการฝ่าย พลเรือนทุกประเภทหรือบางประเภทควรมีมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์เดียวกัน ให้ ก.พ. จัดให้มีการ ประชุมเพื่อหารือร่วมกันระหว่างผู้แทน ก.พ. ผู้แทน ก.พ.ร. และผู้แทนองค์กรกลางบริหารงานบุคคล ของข้าราชการฝ่ายพลเรือนประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์กลาง การ บริหารทรัพยากรบุคคลในเรื่องนั้นเสนอต่อกองรัฐมนตรี และเมื่อกองรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ แล้วให้ใช้บังคับมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์กลางดังกล่าวกับข้าราชการฝ่ายพลเรือนทุกประเภทหรือ ประเภทนั้นๆ แล้วแต่กรณี

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคลของ รัฐในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุม ก.พ. โดยอนุโลม เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง

มาตรา ๑๒ ก.พ. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ. วิสามัญ” เพื่อทำการใดๆ แทนได้

จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง อ.ก.พ. วิสามัญ รวมตลอดทั้งวิธีการได้มาม ภาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๑๓ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ก.พ.” โดยมีเลขานุการ ก.พ. เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบริหารราชการของสำนักงาน ก.พ. ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

สำนักงาน ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในหน้าที่ของ ก.พ. และ ก.พ.ค. และดำเนินการตามที่ ก.พ. หรือ ก.พ.ค. มอบหมาย
- (๒) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่กระทรวง กรม เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ
- (๓) พัฒนา สร้างเสริม วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ ระบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน
- (๔) ติดตามและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน
- (๕) ดำเนินการเกี่ยวกับแผนกำลังคนของข้าราชการพลเรือน
- (๖) เป็นศูนย์กลางข้อมูลทรัพยากรบุคคลภาครัฐ
- (๗) จัดทำยุทธศาสตร์ ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของข้าราชการฝ่ายพลเรือน
- (๘) สร้างเสริม ประสานงาน เผยแพร่ ให้คำปรึกษาแนะนำ และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตสำหรับทรัพยากรบุคคลภาครัฐ
- (๙) ดำเนินการเกี่ยวกับทุนเล่าเรียนหลวงและทุนของรัฐบาลตามนโยบายและระเบียบของ ก.พ. ตามมาตรา ๘ (๙)
- (๑๐) ดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลบุคลากรภาครัฐและนักเรียนทุนตามข้อบังคับหรือระเบียบของ ก.พ. ตามมาตรา ๙ (๙)
- (๑๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือคุณวุฒิอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือน และการกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภทตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว
- (๑๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาทะเบียนประวัติและการควบคุมเงยีณอายุของข้าราชการพลเรือน
- (๑๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนเสนอต่อ ก.พ. และคณะกรรมการรัฐมนตรี
- (๑๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการรัฐมนตรี นัยกรรัฐมนตรี หรือ ก.พ. มอบหมายมาตรา ๑๔ ให้มีคณะอนุกรรมการสามัญ เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ. สามัญ” เพื่อเป็นองค์กรบริหารทรัพยากรบุคคลในส่วนราชการต่างๆ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสามัญประจำกระทรวง เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ. กระทรวง” โดยออกนามกระทรวง

(๒) คณะกรรมการสามัญประจำกรรม เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ. กรม” โดยออกนามกรม

(๓) คณะกรรมการสามัญประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ. จังหวัด” โดยออกนามจังหวัด

(๔) คณะกรรมการสามัญประจำส่วนราชการอื่นนอกจากส่วนราชการตาม (๑) (๒) และ (๓) การเรียกชื่อ องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. ตาม (๕) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๑๕ อ.ก.พ. กระทรวง ประกอบด้วยรัฐมนตรีเจ้าสังกัด เป็นประธาน ปลัดกระทรวง เป็นรองประธาน และผู้แทน ก.พ. ซึ่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนในสำนักงาน ก.พ. หนึ่งคนเป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง และอนุกรรมการซึ่งประธาน อ.ก.พ. แต่ตั้งจาก

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถแล้ว และมิได้เป็นข้าราชการในกระทรวงนั้นจำนวนไม่เกินสามคน

(๒) ข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงในกระทรวงนั้น ซึ่งได้รับเลือกจากข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว จำนวนไม่เกินห้าคนให้ อ.ก.พ. นี้ตั้งเลขานุการหนึ่งคน

มาตรา ๑๖ อ.ก.พ. กระทรวง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณากำหนดนโยบาย ระบบ และระเบียบวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคลในกระทรวง ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๘ (๓)

(๒) พิจารณาการเกลี่ยอัตรากำลังระหว่างส่วนราชการต่างๆ ภายในกระทรวง

(๓) พิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้ออกจากราชการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้และซ่วย ก.พ. ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ ก.พ. มอบหมาย

มาตรา ๑๗ อ.ก.พ. กรม ประกอบด้วยอธิบดี เป็นประธาน รองอธิบดีที่อธิบดีมีอบทาม หนึ่งคน เป็นรองประธาน และอนุกรรมการซึ่งประธาน อ.ก.พ. แต่ตั้งจาก

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถแล้ว และมิได้เป็นข้าราชการในกรมนั้นจำนวนไม่เกินสามคน

(๒) ข้าราชการพลเรือนซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทบริหารหรือประเภทอำนวยการในกรมนั้น ซึ่งได้รับเลือกจากข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว จำนวนไม่เกินหกคนให้ อ.ก.พ. นี้ตั้ง เลขานุการหนึ่งคน

มาตรา ๑๙ อ.ก.พ. กรม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณากำหนดนโยบาย ระบบ และระเบียบวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคลในกรมซึ่ง ต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๔ (๓) และนโยบาย และระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ อ.ก.พ. กระทรวงกำหนดตามมาตรา ๑๖ (๑)

(๒) พิจารณาเรื่องอัตรากำลังรำหัวส่วนราชการต่างๆ ภายในกรม

(๓) พิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้ออกจากราชการตามที่บัญญัติไว้ ในพระราชบัญญัตินี้

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้และซ่วย ก.พ. ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ ก.พ. มอบหมาย

มาตรา ๑๙ อ.ก.พ. จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายหนึ่งคน เป็นรองประธาน และอนุกรรมการ ซึ่งประธาน อ.ก.พ. แต่งตั้งจาก

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถแล้ว และมิได้เป็นข้าราชการพลเรือนในจังหวัดนั้น จำนวนไม่เกินสามคน

(๒) ข้าราชการพลเรือนซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทบริหารหรือประเภทอำนวยการ ซึ่งกระทรวงหรือกรมแต่งตั้งไปประจำจังหวัดนั้น และได้รับเลือกจากข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งแต่ละคนต้องไม่สังกัดกระทรวงเดียวกัน ให้ อ.ก.พ. นี้ตั้งเลขานุการหนึ่งคน

มาตรา ๒๐ อ.ก.พ. จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณากำหนดแนวทางและวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๔ (๓)

(๒) พิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้ออกจากราชการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๓) ปฏิบัติตามที่ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. กรม มอบหมาย

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้และซ่วย ก.พ. ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ ก.พ. มอบหมาย

มาตรา ๒๑ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาหรือการเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๒) มาตรา ๑๗ (๑) และ (๒) และมาตรา ๑๙ (๑) และ (๒) วาระการดำรงตำแหน่ง และจำนวนขั้นต่ำของอนุกรรมการดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่กระทรวงได้มีเหตุพิเศษ ก.พ. จะอนุมัติให้มีแต่ อ.ก.พ. กระทรวงเพื่อทำหน้าที่ อ.ก.พ. กรม ก็ได้

ในกรณีส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี หรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. กระทรวง เป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. กรมด้วย แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้มีรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นประธาน และอธิบดีเป็นรองประธาน และผู้แทน ก.พ. ซึ่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนในสำนักงาน ก.พ. หนึ่งคน เป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่งในกรณีสำนักงานรัฐมนตรีให้ อ.ก.พ. กรมของสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่อ.ก.พ. กรมของสำนักงานรัฐมนตรี

มาตรา ๒๓ ให้นำมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับแก่การประชุมของ อ.ก.พ. วิสามัญ และ อ.ก.พ. สามัญโดยอนุโถม

ลักษณะ ๒

คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมคนหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.พ.ค.” ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามมาตรา ๒๖ กรรมการ ก.พ.ค. ต้องทำงานเต็มเวลาให้เลขานิการ ก.พ. เป็นเลขานุการของ ก.พ.ค.

มาตรา ๒๕ ผู้จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ก.พ.ค. ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี

(๓) มีคุณสมบัติอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนคุณธรรมการข้าราชการครู คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา หรือคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ

(ข) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการกฤษฎีกา

(ค) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือเทียบเท่า หรือตุลาการหัวหน้าศาลปกครองชั้นต้น

(ง) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการพิเศษประจำเขตหรือเทียบเท่า

(จ) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงหรือเทียบเท่าตามที่ ก.พ. กำหนด

(ฉ) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันอุดมศึกษา และดำรงตำแหน่ง หรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ แต่ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ต้อง ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

มาตรา ๒๖ ให้มีคณะกรรมการคัดเลือกกรรมการ ก.พ.ค. ประกอบด้วยประธานศาลปกครอง สูงสุด เป็นประธาน รองประธานศาลฎีกาที่ได้รับมอบหมายจากประธานศาลฎีกานี้คน กรรมการ ก.พ. ผู้ทรงคุณวุฒินี้คนซึ่งได้รับเลือกโดย ก.พ. และให้เลขานุการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ ให้คณะกรรมการคัดเลือกมีหน้าที่คัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๕ จำนวนเจ็ดคนให้ผู้ได้ รับคัดเลือกตามวาระสองประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ ก.พ.ค. แล้วให้ นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหลักเกณฑ์และวิธีการ คัดเลือกกรรมการ ก.พ.ค. ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการคัดเลือกกำหนด

มาตรา ๒๗ กรรมการ ก.พ.ค. ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นข้าราชการ

(๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหาร พระครรภ์การเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพระครรภ์การเมือง

(๔) เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

(๕) เป็นกรรมการในองค์กรกลางบริหารงานบุคคลในหน่วยงานของรัฐ

(๖) ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นหรือดำรงตำแหน่งหรือประกอบการใด ๆ หรือเป็น กรรมการในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๘ ผู้ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการ ก.พ.ค. ผู้ได้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๗ ผู้นั้นต้องลาออกจากเป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามหรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตน ได้เลิกการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือการประกอบการอันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวต่อ เลขานุการ ก.พ.ค. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคัดเลือก

ในกรณีที่ผู้ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการ ก.พ.ค. มีได้ลาออกจากหรือเลิกการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือการประกอบการดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นมิเคยได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการ ก.พ.ค. และให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการ ก.พ.ค. ขึ้นใหม่

มาตรา ๒๙ กรรมการ ก.พ.ค. มีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ให้กรรมการ ก.พ.ค. ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการ ก.พ.ค. ใหม่

มาตรา ๓๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการ ก.พ.ค. พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๗

(๕) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๖) ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มเวลาอย่างสม่ำเสมอตามระเบียบของ ก.พ.ค.

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการ ก.พ.ค. เท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และให้ถือว่า ก.พ.ค. ประกอบด้วยกรรมการ ก.พ.ค. เท่าที่เหลืออยู่ เว้นแต่มีกรรมการ ก.พ.ค. เหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีที่กรรมการ ก.พ.ค. พ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คุณกรรมการคัดเลือกดำเนินการคัดเลือกกรรมการ ก.พ.ค. แทนกรรมการ ก.พ.ค. ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยเร็ว

มาตรา ๓๑ ก.พ.ค. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อ ก.พ. หรือองค์กรกลางบริหารงานบุคคลอื่น เพื่อให้ ก.พ. หรือองค์กรกลางบริหารงานบุคคลอื่น ดำเนินการจัดให้มีหรือปรับปรุงนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

(๒) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๔

(๓) พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๒๓

(๔) พิจารณาเรื่องการคุ้มครองระบบคุณธรรมตามมาตรา ๑๒๖

(๕) ออกกฎหมาย ก.พ.ค. ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎหมาย ก.พ.ค. เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

(๖) แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ ก.พ.ค. กำหนด เพื่อเป็นกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์หรือเป็นกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

มาตรา ๓๒ ให้กรรมการ ก.พ.ค. กรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ และกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้รับเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ และให้มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง

มาตรา ๓๓ การประชุมของคณะกรรมการ ก.พ.ค. กรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ และกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ.ค. กำหนด

ลักษณะ ๕ บททั่วไป

มาตรา ๓๔ การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนต้องเป็นไปเพื่อผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ และความคุ้มค่า โดยให้ข้าราชการปฏิบัติราชการอย่างมีคุณภาพ คุณธรรมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

มาตรา ๓๕ ข้าราชการพลเรือนมี ๒ ประเภท คือ

(๑) ข้าราชการพลเรือนสามัญ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนซึ่งรับราชการโดยได้รับบรรจุแต่งตั้งตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ

(๒) ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนซึ่งรับราชการโดยได้รับบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในพระองค์พระมหากษัตริย์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๖ ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติทั่วไป

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี

(๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

๑. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๒) เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกฤตหรือจิตพิ่นเฟื่องไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
- (๓) เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น
- (๔) เป็นผู้ปกครองในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม
- (๕) เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรบคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรบคการเมือง
- (๖) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเพราะคระทำความผิดทางอาญาเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๘) เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือเลื่อนออกจากรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (๙) เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก หรือปลดออก เพราะคระทำผิดวินัยตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น
- (๑๐) เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก เพราะคระทำผิดวินัยตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น
- (๑๑) เป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการ หรือเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ

ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตาม ๑. (๔) (๖) (๗) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) ก.พ. อาจพิจารณายกเว้นให้เข้ารับราชการได้ แต่ถ้าเป็นกรณีมีลักษณะต้องห้ามตาม (๙) หรือ (๑๑) ผู้นั้นต้องออกจากงานหรือออกจากราชการไปเกินสองปีแล้ว และในกรณีมีลักษณะต้องห้ามตาม (๑๐) ผู้นั้นต้องออกจากงานหรือออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว และต้องมิใช่เป็นกรณีออกจากงานหรือออกจากราชการเพราะทุจริตต่อหน้าที่ มติของ ก.พ. ในการยกเว้นดังกล่าวต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสี่ในห้าของจำนวนกรรมการที่มาประชุม การลงมติให้กระทำโดยลับการขอยกเว้นตามวาระสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีตามวาระสอง ก.พ. จะยกเว้นให้เป็นการเฉพาะราย หรือจะประกาศยกเว้นให้เป็นการทั่วไปได้

มาตรา ๓๗ การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้ข้าราชการพลเรือนให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๘ ข้าราชการพลเรือนอาจได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่ประจำอยู่ในต่างประเทศตำแหน่งในบางท้องที่ ตำแหน่งในบางสายงาน หรือตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้าราชการพลเรือนอาจได้รับเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวตามภาระเชรชุก กิจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณารัฐมนตรีกำหนด

ในการเสนอแนะต่อกนรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามวาระสอง ให้ ก.พ. เสนอแนะสำหรับข้าราชการประจำที่นี่ในคราวเดียวกันด้วย

มาตรา ๓๙ วันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี และการลาหยุดราชการของข้าราชการพลเรือน ให้เป็นไปตามที่คณารัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๔๐ เครื่องแบบของข้าราชการพลเรือนและระเบียบการแต่งเครื่องแบบให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๔๑ กำหนดจํานวนข้าราชการพลเรือนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ลักษณะ ๔

ข้าราชการพลเรือนสามัญ

หมวด ๑

การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญ

มาตรา ๔๒ การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คำนึงถึงระบบคุณธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) การรับบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคคล ความสมอภาค ความเป็นธรรม และประโยชน์ของทางราชการ

(๒) การบริหารทรัพยากรบุคคล ต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพขององค์กรและลักษณะของงาน โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

(๓) การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง และการให้ประโยชน์อื่นแก่ข้าราชการ ต้องเป็นไปอย่างเป็นธรรมโดยพิจารณาจากผลงาน ศักยภาพ และความประพฤติ และจะนำความคิดเห็นทางการเมืองหรือสังกัดพรรคการเมืองมาประกอบการพิจารณาไม่ได้

(๔) การดำเนินการทางวินัย ต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ

(๕) การบริหารทรัพยากรบุคคลต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง

มาตรา ๔๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มตามวาระคนึง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

หมวด ๒

การกำหนดตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

มาตรา ๔๔ นอกจากตำแหน่งที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แล้ว อ.ก.พ. กระทรวงอาจกำหนดตำแหน่งที่มีชื่อย่างอื่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน และแจ้งให้ ก.พ. ทราบด้วย

มาตรา ๔๕ ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งประเภทบริหาร ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการและรองหัวหน้าส่วนราชการ ระดับกระทรวง กรม และตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทบริหาร

(๒) ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าระดับกรมและตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทอำนวยการ

(๓) ตำแหน่งประเภทวิชาการ ได้แก่ ตำแหน่งที่จำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตามที่ ก.พ. กำหนดเพื่อบริบัติงานในหน้าที่ของตำแหน่งนั้น

(๔) ตำแหน่งประเภททั่วไป ได้แก่ ตำแหน่งที่ไม่ใช่ตำแหน่งประเภทบริหาร ตำแหน่งประเภทอำนวยการ และตำแหน่งประเภทวิชาการ ทั้งนี้ ตามที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๔๖ ระดับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ มีดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งประเภทบริหาร มีระดับดังต่อไปนี้

- (ก) ระดับต้น
- (ข) ระดับสูง

(๒) ตำแหน่งประเภทอำนวยการ มีระดับดังต่อไปนี้

- (ก) ระดับต้น
- (ข) ระดับสูง

(๓) ตำแหน่งประเภทวิชาการ มีระดับดังต่อไปนี้

- (ก) ระดับปฏิบัติการ
- (ข) ระดับชำนาญการ
- (ค) ระดับชำนาญการพิเศษ
- (ง) ระดับเชี่ยวชาญ
- (จ) ระดับทรงคุณวุฒิ

(๔) ตำแหน่งประเภททั่วไป มีระดับดังต่อไปนี้

- (ก) ระดับปฏิบัติงาน
- (ข) ระดับชำนาญงาน
- (ค) ระดับอาชีวะ
- (ง) ระดับทักษะพิเศษ

การจัดประเภทตำแหน่งและระดับตำแหน่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎ.พ.

มาตรา ๔๗ ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญจะมีในส่วนราชการใด จำนวนเท่าใด และเป็นตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด ให้เป็นไปตามที่ อ.ก.พ. กระทรวงกำหนด โดยต้องคำนึงถึง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความไม่ซ้ำซ้อนและประหยัดเป็นหลัก ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ที่ ก.พ. กำหนด และต้องเป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๔๘

มาตรา ๔๘ ให้ ก.พ. จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง โดยจำแนกตำแหน่งเป็นประเภทและ สายงานตามลักษณะงาน และจัดตำแหน่งในประเภทเดียวกันและสายงานเดียวกันที่คุณภาพของงาน เท่ากันโดยประมาณเป็นระดับเดียวกัน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพ ของงาน

ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งให้ระบุชื่อตำแหน่งในสายงาน หน้าที่ความรับผิดชอบหลักและ คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งไว้ด้วย

มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตำแหน่งได้บังคับ บัญชาข้าราชการพลเรือนในส่วนราชการหรือหน่วยงานใด ในฐานะได้ให้เป็นไปตามที่ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๗ กำหนด โดยทำเป็นหนังสือตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๕๐ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งในแต่ละประเภทตาม ที่กำหนดไว้ในบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญท้ายพระราชบัญญัตินี้

ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด จะได้รับเงินเดือนเท่าใดตามบัญชีเงินเดือน ขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ข้าราชการพลเรือน สามัญอาจได้รับเงินประจำตำแหน่งตามบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ก.พ. กำหนด

ผู้ดำเนินการตามมาตราได้รายงานได้ระดับใด จะได้รับเงินประจำตำแหน่งตามบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญท้ายพระราชบัญญัตินี้ในอัตราใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

เงินประจำตำแหน่งตามมาตราหนึ่ง ไม่ถือเป็นเงินเดือนเพื่อเป็นเกณฑ์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

มาตรา ๕๑ คณะกรรมการประจำรัฐมนตรีจะพิจารณาปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญให้เหมาะสมสมควรยิ่งขึ้นตามความจำเป็นก็ได้ โดยหากเป็นการปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูง หรือเงินประจำตำแหน่งเพิ่มไม่เกินร้อยละสิบของเงินเดือน หรือเงินประจำตำแหน่งที่ใช้บังคับอยู่ ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชบัญญัติ และให้ถือว่าเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูง และเงินประจำตำแหน่งท้ายพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

เมื่อมีการปรับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง การปรับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับอยู่เดิมเข้าสู่อัตราในบัญชีที่ได้รับการปรับใหม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๓ การสรรหา การบรรจุ และการแต่งตั้ง

มาตรา ๕๒ การสรรหาเพื่อให้ได้บุคคลมาบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมและคำนึงถึงพุทธิกรรมทางจิริยธรรมของบุคคลดังกล่าว ตลอดจนประโยชน์ของทางราชการ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในหมวดนี้

มาตรา ๕๓ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งได้ ให้บรรจุและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งนั้น โดยบรรจุและแต่งตั้งตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบแข่งขันได้

การสอบแข่งขัน การขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ และรายละเอียดเกี่ยวกับการสอบแข่งขันให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ก.พ. กำหนดความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการตามมาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕

มาตรา ๕๔ ผู้สมัครสอบแข่งขันในตำแหน่งใด ต้องมีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้าม หรือได้รับการยกเว้นในกรณีที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๖ และต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งหรือได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ตามมาตรา ๖๒ ด้วย

สำหรับผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๖ ข. (๑) ให้มีสิทธิสมัครสอบแข่งขันได้แต่จะมีสิทธิได้รับบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญที่สอบแข่งขันได้ต่อเมื่อพ้นจากการเป็นผู้ดำเนินการตำแหน่งทางการเมืองแล้ว

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่มีเหตุพิเศษ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ อาจคัดเลือกบรรจุบุคคลเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งโดยไม่ต้องดำเนินการสอบแข่งขันตามมาตรา ๕๓ ก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๕๖ กระทรวงหรือกรมใดมีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง จะบรรจุบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญงานสูง เข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ หรือทรงคุณวุฒิ หรือตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับทักษะพิเศษก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๕๗ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้ เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขั้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดนำเสนองคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงตำแหน่งรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม รองหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขั้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี หรือตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนด เป็นตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง ให้ปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขั้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เสนอรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อนำเสนองคณะรัฐมนตรี พิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมดังกล่าวเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้น ให้ปลัดกระทรวง ผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขั้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๔) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการ ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ และเชี่ยวชาญ และประเภททั่วไปในสำนักงานรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๕) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง ให้ปลัดกระทรวง ผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๖) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้น ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งเมื่อได้รับความเห็นชอบจากปลัดกระทรวง ส่วนการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้นในส่วนราชการระดับกรมที่หัวหน้าส่วนราชการอยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี หรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณีให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๗) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรัฐมนตรีแล้ว ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้นายกรัฐมนตรีรับทราบการบังคับบัญชาเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๘) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ ให้ปลัดกระทรวง หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๙) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษ ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากปลัดกระทรวง ส่วนการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษในส่วนราชการระดับกรมที่หัวหน้าส่วนราชการอยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑๐) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ชำนาญการ ตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ชำนาญงาน และอาชูโส ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑๑) การบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๕๓ และการย้ายตามมาตรา ๖๓ ให้ดำรงตำแหน่งตาม (๙) ซึ่งไม่ใช่ตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษ และตำแหน่งตาม (๑๐) ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ในการเสนอเพื่อแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่ง ให้รายงานความสมควรพร้อมทั้งเหตุผล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดไปด้วย

มาตรา ๕๙ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารผู้ได้ปฏิบัติหน้าที่เดียว ติดต่อกันเป็นเวลารอบสี่ปี ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการให้มีการ สับเปลี่ยนหน้าที่ ย้าย หรือโอนไปปฏิบัติหน้าที่อื่น เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ จะขออนุมัติคณะกรรมการรัฐมนตรีให้คงอยู่ปฏิบัติหน้าที่เดิมต่อไปเป็นเวลาไม่เกินสองปีได้ ทั้งนี้ตามหลัก เกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดว่าเป็นตำแหน่งที่มีลักษณะ งานเฉพาะอย่าง

มาตรา ๕๙ ผู้ได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๕๕ ให้ทดลอง ปฏิบัติหน้าที่ราชการและให้ได้รับการพัฒนาเพื่อให้รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการและเป็น ข้าราชการที่ดีตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ผู้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวรรคหนึ่งผู้ได้มีผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๕๗ สั่งให้ผู้นั้นรับราชการต่อไป ถ้าผู้นั้นมีผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่ำกว่า มาตรฐานที่กำหนด ก็ให้สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการได้ไม่ว่าจะครบกำหนดเวลาทดลองปฏิบัติหน้าที่ ราชการแล้วหรือไม่ก็ตามผู้ได้ถูกสั่งให้ออกจากราชการตามวรรคสอง ให้ถือสมേอันว่าผู้นั้นไม่เคยเป็น ข้าราชการพลเรือนสามัญ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการได้ผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือ การรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับจากทางราชการในระหว่างผู้นั้น อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ผู้อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการผู้ได้มีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิด วินัยให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย และ ถ้าผู้นั้นมีกรณีที่จะต้องออกจากราชการตามวรรคสอง ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามวรรคสอง ไปก่อน

ความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรคสามให้ใช้บังคับกับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งโอนมาตามมาตรา ๖๔ ในระหว่างที่ยังทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยโดยอนุญาต

มาตรา ๖๐ ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งอยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการผู้ได้ถูก สั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๑๑๑ และต่อมารักภูว่าผู้นั้นมีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจาก ราชการตามมาตรา ๕๙ หรือตามมาตราอื่น ก็ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ หรือผู้มีอำนาจตามมาตราอื่นนั้น แล้วแต่กรณี มีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่ง เป็นให้ออกจากราชการ ตามมาตรา ๕๙ หรือตามมาตราอื่นนั้นได้

มาตรา ๖๑ การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งในสายงานที่ไม่ได้กำหนด ไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง จะกระทำมิได้

มาตรา ๖๒ ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งใดต้องมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ก.พ. อาจอนุมัติให้แต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญที่มีคุณสมบัติต่างไปจากคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งก็ได้

ในกรณีที่ ก.พ. กำหนดให้ปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือคุณวุฒิใดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ให้หมายถึงปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือคุณวุฒิที่ ก.พ. รับรอง

มาตรา ๖๓ การย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญในหรือต่างกระทรวงหรือกรรม แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. การโอนข้าราชการพลเรือนสามัญจากกระทรวงหรือกรรมหนึ่ง ไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญในต่างประเทศสังกัดอีกกระทรวงหรือกรรมหนึ่ง เป็นการชั่วคราวตามระยะเวลาที่กำหนด ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดการย้ายหรือการโอนข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่ต่ำกว่าเดิมจะกระทำได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น

การบรรจุข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้ออกจากราชการไปเนื่องจากถูกสั่งให้ออกจากราชการเพื่อไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร หรือได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรัฐมนตรีให้ไปปฏิบัติงานใดๆ ซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นสำหรับการคำนวณบำนาญเหมือนเดิมเวลาราชการหรือออกจากราชการไปที่มิใช่เป็นการออกจากราชการในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการกลับเข้ารับราชการในกระทรวงหรือกรรม ตลอดจนจะสั่งบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทใดสายงานใด ระดับใด และให้ได้รับเงินเดือนเท่าใด ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญ บำนาญข้าราชการ ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้ออกจากราชการไป เนื่องจากถูกสั่งให้ออกจากราชการเพื่อไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร หรือได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรัฐมนตรีให้ไปปฏิบัติงานใดๆ ซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นสำหรับการคำนวณบำนาญเหมือนเดิมเวลาราชการ เมื่อได้รับบรรจุกลับเข้ารับราชการให้มีสิทธินับวันรับราชการก่อนถูกสั่งให้ออกจากราชการรวมกับวันรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร หรือวันที่ได้ปฏิบัติงานใดๆ ตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี และวันรับราชการเมื่อได้รับบรรจุกลับเข้ารับราชการเป็นเวลาราชการติดต่อกันเมื่อวันผู้นั้นมิได้เคยถูกสั่งให้ออกจากราชการสำหรับผู้ซึ่งออกจากราชการไปที่มิใช่เป็นการออกจากราชการในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการซึ่งได้รับบรรจุกลับเข้ารับราชการตามวรรคสี่ ให้มีสิทธินับเวลาราชการก่อนออกจากราชการเพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๔ การโอนพนักงานส่วนท้องถิ่น การโอนข้าราชการที่ไม่ใช่ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตามพระราชบัญญัตินี้และไม่ใช่ข้าราชการการเมือง และการโอนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ ก.พ. กำหนด มาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตลอดจนจะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภท ได้สายงานใด ระดับใด และให้ได้รับเงินเดือนเท่าใด ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการ ให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้ที่โอนมา รับราชการตามวาระหนึ่ง เป็นเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๖๕ พนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งไม่ใช่ออกจากงานในระหว่างทดลองปฏิบัติงานหรือ ข้าราชการที่ไม่ใช่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามพระราชบัญญัตินี้ และไม่ใช่ข้าราชการการเมือง ข้าราชการวิสามัญ หรือข้าราชการซึ่งออกจากราชการในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ผู้ใด ออกจากงานหรือออกจากราชการไปแล้ว ถ้าสมควรเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและ ทางราชการต้องการจะรับผู้นั้นเข้ารับราชการให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับ ทั้งนี้ จะบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ประเภทใด สายงานใด ระดับใด และให้ได้รับเงินเดือนเท่าใดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการ ให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้เข้ารับราชการ ตามวาระหนึ่งในขณะที่เป็นข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาราชการของข้าราชการ พลเรือนสามัญตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๖๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๖๒ แล้ว หากภายหลังปรากฏว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นให้ผู้บังคับ บัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แต่งตั้งผู้นั้นให้กลับไปดำรงตำแหน่งตามเดิมหรือตำแหน่ง อื่นในประเภทเดียวกันและระดับเดียวกันโดยพลัน แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการได้ผู้นั้นได้ ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับหรือมีสิทธิจะได้ รับอยู่ก่อนได้รับคำสั่งให้กลับไปดำรงตำแหน่งตามเดิมหรือตำแหน่งอื่นในประเภทเดียวกันและระดับ เดียวกัน

การรับเงินเดือน สิทธิและประโยชน์ของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปดำรงตำแหน่งตามเดิมหรือ ตำแหน่งอื่นในประเภทเดียวกันและระดับเดียวกันตามวาระหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีที่ไม่สามารถแต่งตั้งให้กลับไปดำรงตำแหน่งตามเดิมหรือตำแหน่งอื่นในประเภท เดียวกันและระดับเดียวกันตามวาระหนึ่งได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใดให้ ก.พ. พิจารณาเป็นการเฉพาะราย

มาตรา ๖๗ ผู้ได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งได้ตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ หากภายหลังปรากฏว่าขาดคุณสมบัติทั่วไปหรือมีลักษณะต้องห้ามโดยไม่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๓๖ หรือขาดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นโดยไม่ได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ตามมาตรา ๖๒ อยู่ก่อนก็ได้ มีกรณีต้องห้ามอยู่ก่อนและภายหลังเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเนื่องจากกรณีต้องห้ามก็ได้ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการโดยพลัน แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระทั่งถึงการได้ที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับจากทางราชการก่อนมีคำสั่งให้ออกนั้นและถ้าการเข้ารับราชการเป็นไปโดยสุจริตแล้วให้ถือว่าเป็นการสั่งให้ออกเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุที่แต่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่ต้องแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ และเป็นกรณีที่มิได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนที่เห็นสมควรรักษาการในตำแหน่งนั้นได้

ผู้รักษาการในตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งที่รักษาการนั้น ในกรณีที่มีกฎหมายอื่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติของคณะกรรมการรัฐมนตรี มติคณะกรรมการตามกฎหมายหรือคำสั่งผู้บังคับบัญชา แต่ต้องให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นฯ เป็นกรรมการ หรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ก็ให้ผู้รักษาการในตำแหน่งหน้าที่กรรมการ หรือมีอำนาจหน้าที่อย่างนั้นในระหว่างที่รักษาการในตำแหน่งแล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็น ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ประจำส่วนราชการเป็นการชั่วคราวโดยให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่เดิมได้ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

การให้ได้รับเงินเดือน การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย และการออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็น ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญพ้นจากตำแหน่งหน้าที่และขาดจากอัตราเงินเดือนในตำแหน่งเดิมโดยให้รับเงินเดือนในอัตรากำลังทดแทนโดยมีระยะเวลาตามที่ ก.พ. กำหนดได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

การให้พ้นจากตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือน การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย และการออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่หมดความจำเป็นหรือครบกำหนดระยะเวลาการให้รับเงินเดือนในอัตรากำลังทดแทนให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๗ สั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นพ้นจากการรับเงินเดือนในอัตรากำลังทดแทนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามเดิมหรือตำแหน่งอื่นในประเภทเดียวกันและระดับเดียวกัน

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดสั่งให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้เป็นหน้าที่ของ ก.พ. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรัฐมนตรีในการสั่งการตามสมควรเพื่อเยียวยาและแก้ไขหรือดำเนินการตามที่เห็นสมควรได้

หมวด ๔

การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ

มาตรา ๗๒ ให้ส่วนราชการมีหน้าที่ดำเนินการให้มีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนสามัญมีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม คุณภาพชีวิต มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจของรัฐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีที่เห็นสมควร และเพื่อการประยุกต์ สำนักงาน ก.พ. จะจัดให้มีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจแทนส่วนราชการตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๗๓ ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตนต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างมีคุณธรรมและเที่ยงธรรมและเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาดำรงตนเป็นข้าราชการที่ดี

มาตรา ๗๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ประพฤติตนอยู่ในจรรยาและระเบียบวินัยและปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเลื่อนเงินเดือนให้ตามควรแก่กรณีตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. และจะให้บำเหน็จความชอบอย่างอื่นซึ่งอาจเป็นคำชี้เชย เครื่องเชิดชูเกียรติ หรือรางวัลด้วยก็ได้

มาตรา ๗๕ การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญไปศึกษาเพิ่มเติม ฝึกอบรม ดูงาน หรือปฏิบัติการวิจัยในประเทศหรือต่างประเทศ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๗๖ ให้ผู้บังคับบัญชาเมื่อนำมาที่ประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง และเลื่อนเงินเดือน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

ผลการประเมินตามวรรคหนึ่งให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและเพิ่มพูนประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการด้วย

มาตรา ๗๗ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ถึงแก่ความตายเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเลื่อนเงินเดือนให้ผู้นั้นเป็นกรณีพิเศษเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือให้ได้รับสิทธิประโยชน์อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๕ การรักษาจราญา叱ราชการ

มาตรา ๗๙ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาจราญา叱ราชการตามที่ส่วนราชการกำหนด ไว้โดยมุ่งประสงค์ให้เป็นข้าราชการที่ดี มีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นข้าราชการ โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- (๒) ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ
- (๓) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
- (๔) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
- (๕) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ให้ส่วนราชการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจราญา叱ราชการเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของงานในส่วนราชการนั้นตามหลักวิชาและจราจรสิชพ

ในการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจราญา叱ราชการตามวาระสอง ให้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของข้าราชการและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

มาตรา ๘๐ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจราญา叱ราชการอันมิใช่เป็นความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาตักเตือน นำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้งเลื่อนเงินเดือน หรือสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับการพัฒนา

หมวด ๖ วินัยและการรักษาวินัย

มาตรา ๘๑ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาวินัยโดยกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

ข้าราชการพลเรือนสามัญปฏิบัติราชการในต่างประเทศจากต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้แล้ว ต้องรักษาวินัยโดยกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ด้วย

มาตรา ๘๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสนับสนุนการป้องกันระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

มาตรา ๘๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม
- (๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจอุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ

(๔) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการจะต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้น และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชาขึ้นยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

(๕) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

(๖) ต้องรักษาความลับของทางราชการ

(๗) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคีและต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

(๘) ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การส่งเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

(๙) ต้องวางแผนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วย

(๑๐) ต้องรักษาซื่อสัมภึติของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มิให้เสื่อมเสีย

(๑๑) กระทำการอื่นได้ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๘๓ ข้าราชการผลเรื่องสามัญต้องไม่กระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องไม่รายงานเหตุจต่อผู้บังคับบัญชา รายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้งถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย

(๒) ต้องไม่ปฏิบัติราชการอันเป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาหนึ่งคน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาหนึ่งคนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วครั้งคราว

(๓) ต้องไม่อศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหากประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

(๔) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

(๕) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

(๖) ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(๗) ต้องไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้ง กดขี่ หรือข่มเหงกันในการปฏิบัติราชการ

(๘) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศตามที่กำหนดในกฎหมาย ก.พ.

(๙) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ

(๑๐) ไม่กระทำการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมาย ก.พ.

มาตรา ๘๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติมาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำผิดวินัย

มาตรา ๘๕ การกระทำการใดที่กระทำการในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

(๒) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(๓) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบหัววันโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือโดยมีพฤติกรรมอันแสดงถึงความจะใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

(๔) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(๕) ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง หรือทำร้ายประชาชนผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง

(๖) กระทำความผิดอาญาจันได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(๘) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๐ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ (๑) หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ (๑) ที่มีกฎหมาย ก.พ. กำหนดให้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๖ กฎหมาย ก.พ. ตามมาตรา ๘๐ วรรคสอง มาตรา ๘๒ (๑) มาตรา ๘๓ (๘) และ (๑๐) และมาตรา ๘๔ (๙) ให้ใช้สำหรับการกระทำที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่กฎหมาย ก.พ. ดังกล่าวใช้บังคับ

มาตรา ๘๗ ให้ผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีวินัยและป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๘๘ ข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้ได้รับโทษทางวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่ มีเหตุอันควรด้วยตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗ การดำเนินการทางวินัยโทษทางวินัยมี ๕ สถาน ดังต่อไปนี้

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตัดเงินเดือน
- (๓) ลดเงินเดือน
- (๔) ปลดออก
- (๕) ไล่ออก

มาตรา ๘๙ การลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญ ให้ทำเป็นคำสั่ง ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้หมายความกับความผิดแต่ต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ โดยในคำสั่งลงโทษ ให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใดและตามมาตราใด

หมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย

มาตรา ๙๐ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้ได้รับโทษทางวินัย ให้ผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยเร็วด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ

ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ผู้ได้รับโทษไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย

อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ตามหมวดนี้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชา率ดับต่ำลงไปปฏิบัติแทน ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดก็ได้

มาตรา ๙๑ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๙๐ หรือความดังกล่าวปรากฏต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ รับดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ยุติเรื่องได้

ในกรณีที่เห็นว่ามีมูลที่ควรกล่าวว่าข้าราชการพลเรือนสามัญได้กระทำการทำผิดวินัยโดยมีพิยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๒ หรือมาตรา ๙๓ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙๒ ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา ๙๑ ปรากฏว่ากรณีมีมูลถ้าความผิดนั้นไม่ใช่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพิยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาแล้วผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการผิดตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตามควรแก่กรณีโดยไม่ต้องคณะกรรมการสอบสวนก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำการผิดตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวสั่งยุติเรื่อง

มาตรา ๙๓ ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา ๙๑ ปรากฏว่ากรณีมีมูลอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพิยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบพร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหา เมื่อคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเสร็จ ให้รายงานผลการสอบสวนและความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗

ถ้าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำการผิดตามข้อกล่าวหา ให้สั่งยุติเรื่อง แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการผิดตามข้อกล่าวหา ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๖ หรือมาตรา ๙๗ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙๔ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสำหรับกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญดำเนินการต่างกัน หรือต่างกรรมหรือต่างกระทรวงกันถูกกล่าวหาว่ากระทำการผิดวินัยร่วมกันให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในกรมเดียวกัน ที่อธิบดีหรือปลัดกระทรวงถูกกล่าวหาว่ากระทำการผิดวินัยร่วมกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ให้ปลัดกระทรวงหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง แล้วแต่กรณีเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(๒) สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญต่างกรมในกระทรวงเดียวกันถูกกล่าวหาว่ากระทำการผิดวินัยร่วมกัน ให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เว้นแต่เป็นกรณีที่ปลัดกระทรวงถูกกล่าวหาร่วมด้วย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(๓) สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญต่างกระทรวงกันถูกกล่าวหาว่ากระทำการผิดวินัยร่วมกัน ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เว้นแต่เป็นกรณีที่มีผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการต่างประเทศดับสูงร่วมด้วย ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(๔) สำหรับกรณีอื่น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๕๕ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้

มาตรา ๕๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมสมกับความผิด

ในกรณีมีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำการผิดวินัยเล็กน้อย

ในกรณีกระทำการผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรลดโทษ จะลดโทษให้โดยให้ทำทัณฑ์บันเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

การลงโทษตามมาตรานี้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะมีอำนาจสั่งลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในสถานที่และอัตราโทษได้เพียงได้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๕๗ ภายใต้บังคับวาระสอง ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บังคับบัญชา แรงให้ลงโทษลดออกหรือไม่ลดออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าลดออก

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๕๓ วาระหนึ่ง หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๔ เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้บุกกล่าวหาสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี พิจารณา เมื่อ อ.ก.พ. ดังกล่าวมีมติเป็นประการใด

ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ไม่ใช้อำนาจตามมาตรา ๕๓ วาระหนึ่ง มาตรา ๕๔ หรือมาตราหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๕๗ ระดับหนึ่งขึ้นไปมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๕๓ วาระหนึ่ง มาตรา ๕๔ หรือมาตราหนึ่งได้

ผู้ได้ถูกลงโทษลดออก ให้มีสิทธิ์ได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ

มาตรา ๙๘ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ให้ข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชาหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ อันเป็นประโยชน์และเป็นผลดียิ่งต่อทางราชการ ผู้บังคับบัญชาอาจพิจารณาให้บำเหน็จความชอบ เป็นกรณีพิเศษได้

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้อยู่ในฐานะที่อาจจะถูกกล่าวหาว่าร่วมกระทำผิดวินัย กับข้าราชการอื่น ให้ข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำต่อบุคคลหรือคณะบุคคลตามความในวรรคหนึ่งเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยที่ได้กระทำมา จนเป็นเหตุให้มีการสอบสวนพิจารณาทางวินัย แก่ผู้เป็นต้นเหตุแห่งการกระทำผิด ผู้บังคับบัญชาอาจใช้คุลพินิกันผู้นั้นไว้เป็นพยานหรือพิจารณา ลดโทษทางวินัยตามควรแก่กรณีได้

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ให้ข้อมูลหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองอันเป็นเหตุให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย

หลักเกณฑ์และวิธีการการให้บำเหน็จความชอบ การกันเป็นพยาน การลดโทษ และการให้ความคุ้มครองพยาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการคุ้มครองพยานตามวรรคสี่ จะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงาน ก.พ. หรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจจัดสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะดำเนินการย้าย โอน หรือดำเนินการ อื่นใดโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมหรือเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้นั้น และไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

มาตรา ๙๙ ให้กรรมการสอบสวนตามมาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของกรรมการสอบสวนและโดยเฉพาะให้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เรียกให้กระทำการ กรรม ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือห้างหุ้นส่วน บริษัท ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัดมาชี้แจง หรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๒) เรียกผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลใดๆ มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารและหลักฐาน เกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

มาตรา ๑๐๐ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้มีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือว่ากระทำหรือละเว้น กระทำการใดที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือ ต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการ กล่าวหาโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา อันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายในหลัง

ผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว โดยมิใช่พระเหตุตาย ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้สมอ่อนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ แต่ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ต้องดำเนินการสอบสวนตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการ

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็ให้ด้วยโทษ

มาตรา ๑๐๑ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนหรือพิจารณา หรือผลแห่งคดีได้

ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนหรือพิจารณาว่าผู้นั้นมิได้กระทำผิดหรือกระทำผิดไม่ถึงกับจะถูกลงโทษปลดออกจากหรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวล่าวสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติราชการหรือกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งตามเดิมหรือตำแหน่งอื่น ในประเภทเดียวกันและระดับเดียวกันหรือในตำแหน่งประเภทและระดับที่ ก.พ. กำหนด ทั้งนี้ ผู้นั้นต้องมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น

เมื่อได้มีการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดพักราชการหรือออกจากราชการไว้ก่อนแล้วภายหลังปรากฏว่าผู้นั้นมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีอื่นอีก ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา และแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๙๓ ตลอดจนดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้

ในกรณีที่สั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนกลับเข้ารับราชการ หรือสั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนออกจากราชการด้วยเหตุอื่นที่มิใช่เป็นการลงโทษพระภาระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ผู้นั้นมีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตลอดระยะเวลาระหว่างที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนสมอ่อนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ

เงินเดือน เงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือน และเงินช่วยเหลืออย่างอื่น และการจ่ายเงินดังกล่าวของผู้ถูกสั่งพักราชการ และผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น

การสั่งพักราชการให้สั่งพักตลอดเวลาที่สอบสวนหรือพิจารณา เว้นแต่ผู้ถูกสั่งพักราชการผู้ได้ร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๒๒ และผู้มีอำนาจพิจารณาคำร้องทุกข์เห็นว่าสมควรสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนหรือพิจารณาเสร็จสิ้นเนื่องจากพฤติกรรมของผู้ถูกสั่งพักราชการไม่เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือพิจารณา และไม่ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยต่อไป

หรือเนื่องจากการดำเนินการทางวินัยได้ล่วงพันหนึ่งปีนับแต่วันพักราชการแล้วยังไม่แล้วเสร็จและผู้ถูกสั่งพักราชการไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนหรือพิจารณาเสร็จสิ้น

ให้นำความในวรรคหกมาใช้บังคับกับกรณีถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนระยะเวลาให้พักราชการและให้ออกจากราชการไว้ก่อน การให้กลับเข้าปฏิบัติราชการหรือกลับเข้ารับราชการและการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามผลการสอบสวนหรือพิจารณาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๑๐๒ การลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการที่มีกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการโดยเฉพาะ ในกรณีเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามพระราชบัญญัตินี้จะลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือลงทัณฑ์หรือลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการนั้นอย่างโดยอย่างหนึ่ง ตามควรแก่กรณีและพฤติกรรมก็ได้ แต่ถ้าเป็นกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าจะได้ลงทัณฑ์หรือลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวแล้วหรือไม่ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐๓ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการโดยเฉพาะ หรือสัญญาเรื่อง หรืองดโทษแล้ว ให้รายงาน อ.ก.พ. กระทรวงซึ่งผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่เพื่อพิจารณา เว้นแต่เป็นกรณีดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการต่างกระทรวงกัน หรือกรณีดำเนินการทางวินัยตามมติ อ.ก.พ. กระทรวง ตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง ให้รายงาน ก.พ. ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีที่ อ.ก.พ. กระทรวงหรือ ก.พ. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม หากมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ อ.ก.พ. กระทรวงหรือ ก.พ. มีมติ

ในกรณีตามวรรคสองและในการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๔ ให้ ก.พ. มีอำนาจสอบสวนใหม่ หรือสอบสวนเพิ่มเติมได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๙๕

มาตรา ๑๐๔ ในการดำเนินการของ อ.ก.พ. กระทรวงตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๐๓ วรรคสอง หากผู้แทน ก.พ. ซึ่งเป็นกรรมการใน อ.ก.พ. กระทรวงดังกล่าวเห็นว่าการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาหรือมติ อ.ก.พ. กระทรวง เป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือปฏิบัติไม่เหมาะสม ให้รายงาน ก.พ. เพื่อพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป และเมื่อ ก.พ. มีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ ก.พ. มีมติ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้ถูกลงโทษได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาต่อ ก.พ.ค. ในกรณีเข่นนี้ให้ ก.พ. แจ้งมติต่อ ก.พ.ค. เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

มาตรา ๑๐๕ เมื่อมีกรณีเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ให้ผู้สั่งมีคำสั่งใหม่ และในคำสั่งดังกล่าวให้สั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิม พร้อมทั้งระบุวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับโทษที่ได้รับไปแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๑๐๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งโอนมาตามมาตรา ๖๔ ผู้ใดมีกรณีกระทำผิดวินัยอยู่ก่อนวันโอนมาบรรจุ ให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นดำเนินการทางวินัยตามหมวดนี้โดยอนุโลม แต่ถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในระหว่างการสืบสวนหรือพิจารณา หรือสอบสวนของผู้บังคับบัญชาเดิมก่อนวันโอนก็ให้สืบสวนหรือพิจารณา หรือสอบสวนต่อไปจนเสร็จ แล้วส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นพิจารณาดำเนินการต่อไปตามหมวดนี้โดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ ในการสั่งลงโทษทางวินัยให้พิจารณาตามความผิดและลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการที่โอนมานั้น แล้วแต่กรณี

หมวด ๘

การออกจากราชการ

มาตรา ๑๐๗ ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการ

(๓) ลาออกจากราชการและได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการตามมาตรา ๑๐๙

(๔) ถูกสั่งให้ออกตามมาตรา ๕๙ มาตรา ๖๗ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑

(๕) ถูกสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก

วันออกจากราชการตาม (๔) และ (๕) ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๑๐๘ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเมื่ออายุครบกำหนดปีบัญชีในสิ้นปีงบประมาณ และทางราชการมีความจำเป็นที่จะให้รับราชการต่อไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในทางวิชาการหรือหน้าที่ที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัว ในตำแหน่งตามมาตรา ๕๖ (๓) (ง) หรือ (๖) (จ) หรือ (๔) (ค) หรือ (๖) จะให้รับราชการต่อไปอีกไม่เกินสิบปีก็ได้ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๑๐๙ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดประสงค์จะลาออกจากราชการให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาหนึ่งขึ้นไปชั้นหนึ่งโดยยื่นล่วงหน้าก่อนวันขอลาออกไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เป็นผู้พิจารณา ก่อนวันขอลาออก

ในกรณีที่ผู้ประสงค์จะลาออกยื่นหนังสือขอลาออกล่วงหน้าน้อยกว่าสามสิบวัน และผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่ามีเหตุผลและความจำเป็นจะอนุญาตให้ลาออกตามวันที่ขอลาออกได้

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการ จะยับยั้งการลาออกไว้เป็นเวลาไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันขอลาออกก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ถ้าผู้ขอลาออกมิได้ถอนใบลาออกก่อนครบกำหนดระยะเวลาการยับยั้งให้ถือว่าการลาออกนั้นมีผลเมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ได้ยับยั้งไว้

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มิได้ยับยั้งตามวาระสามให้การลาออกนั้นมีผลตั้งแต่วันขอลาออก

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ประสังค์จะลาออกจากราชการเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนด หรือเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาตามวาระหนึ่ง และให้การลาออกมีผลนับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นขอลาออกหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการลาออก การพิจารณาอนุญาตให้ลาออกและการยับยั้งการลาออกจากราชการให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๑๑๐ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการเพื่อรับตำแหน่งจ้างบ้านัญเหตุทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยตำแหน่งจ้างบ้านัญข้าราชการได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้เจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนได้โดยสมำเสมอ

(๒) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้สมัครไปปฏิบัติงานใดๆ ตามความประสงค์ของทางราชการ

(๓) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๓๖ ก. (๑) หรือ (๓) หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๖ ข. (๑) (๓) (๖) หรือ (๗)

(๔) เมื่อทางราชการเลิกหรือยุบหน่วยงานหรือตำแหน่งที่ข้าราชการพลเรือนสามัญปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงอยู่ สำหรับผู้ที่ออกจากราชการในกรณีนี้ให้ได้รับเงินชดเชยตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนดด้วย

(๕) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่พอดีของทางราชการ

(๖) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้หย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ ถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ

(๗) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้มีกรณีถูกสอบสวนว่ากระทำการทามาตรา ๔๓ และผลการสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะฟังลงโทษตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่งแต่มีผลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน ถ้าให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ

(๘) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดหลักโทษหรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลชั้นยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก

การสั่งให้ออกจากราชการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ทั้งนี้ให้นามาตรา ๔๗ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการสั่งให้ออกจากราชการตามกรณี (๓) เฉพาะมาตรา ๓๖ ก. (๓) กรณี (๖) และกรณี (๗) โดยอนุโลม

เมื่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๗ สั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ออกจากราชการตามมาตราหนึ่งแล้ว ให้รายงาน อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. และแต่กรนี และให้นามาตรา ๑๐๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้ไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๗ สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการ

ผู้ได้ถูกสั่งให้ออกจากราชการตามวรรคหนึ่ง และต่อมมาปรากฏว่าผู้นั้นมีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการตามมาตราหนึ่งอยู่ก่อนไปรับราชการทหาร ก็ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๗ มีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งให้ออกตามวรรคหนึ่งเป็นให้ออกจากราชการตามมาตรา ๑๐๓ ได้

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๗ ไม่ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๐๓ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๗ ระดับหนึ่งขึ้นไปมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓ ได้

มาตรา ๑๓ การออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดังต่อไปนี้ทั้งพระภรรยาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันออกจากราชการ เว้นแต่ออกจากราชการเพราะความตายให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ

หมวด ๙

การอุทธรณ์

มาตรา ๑๔ ผู้ได้ถูกสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๑๐๓ (๑) (๓) (๔) (๖) (๗) และ (๘) ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบ หรือถือว่าทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์และการพิจารณาในจังหวะอุทธรณ์ตามวาระคนั้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค.

มาตรา ๑๑๕ ในการพิจารณาในจังหวะอุทธรณ์ ก.พ.ค. จะพิจารณาในจังหวะหรือจะตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาในจังหวะอุทธรณ์ก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค.

มาตรา ๑๑๖ เมื่อ ก.พ.ค. พิจารณาในจังหวะอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ก.พ.ค. มีคำวินิจฉัย

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ ก.พ.ค. ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือถ้าไม่ทราบคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.

ผู้บังคับบัญชาผู้ได้ไม่ปฏิบัติตามวาระคนั้น ให้ถือว่าเป็นการจงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

มาตรา ๑๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ ก.พ.ค. และกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการอันเป็นเหตุให้มีการอุทธรณ์ สั่งสำนวนการสอบสวนและการลงโทษให้ ก.พ.ค. ภายในเวลาที่กำหนด

(๒) สั่งให้กระทรวง กรม ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐรวมตลอดทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมหรือส่งตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดมาให้ถ้อยคำ ในการนี้จะกำหนดระยะเวลาในการสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมไว้ด้วยก็ได้

(๓) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของกระทรวง กรม ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

(๔) เข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของ ก.พ.ค. ทั้งนี้ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(๕) สอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติม

มาตรา ๑๑๘ การพิจารณาในจังหวะอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๕ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาให้อีกซึ่งไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินหกสิบวัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย

มาตรา ๑๙ ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งโอนมาตามมาตรา ๖๔ ผู้ได้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยอยู่ก่อนวันโอนมาบรรจุ และผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการที่โอนมาแต่ยังไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมายดังกล่าว ก็ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๙ ได้ แต่ถ้าผู้นั้นได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการที่โอนมาไว้แล้ว และในวันที่ผู้นั้นได้โอนมาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ การพิจารณาในจังหวะอุทธรณ์ยังไม่แล้วเสร็จก็ให้ส่งเรื่องให้ ก.พ.ค. เป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์

มาตรา ๒๐ ในการพิจารณาในจังหวะอุทธรณ์ให้ ก.พ.ค. มีอำนาจไม่รับอุทธรณ์ ยกอุทธรณ์ หรือมีคำวินิจฉัยให้แก่ไขหรือยกเลิกคำสั่งลงโทษ และให้ขยายความเสียหายให้ผู้อุทธรณ์ หรือให้ดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ตามระเบียบที่ ก.พ.ค. กำหนด

การวินิจฉัยให้แก่ไขหรือให้ดำเนินการอื่นตามวาระหนึ่ง ก.พ.ค. จะให้เพิ่มโทษไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีได้รับแจ้งจาก ก.พ. ตามมาตรา ๑๙ ว่าสมควรเพิ่มโทษ ในกรณีเข่นนั้น ก.พ.ค. มีอำนาจวินิจฉัยให้เพิ่มโทษได้

มาตรา ๒๑ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ กรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์อาจถูกคัดค้านได้

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษหรือการถูกสั่งให้ออกจากราชการ

(๒) มีส่วนได้เสียในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษหรือการถูกสั่งให้ออกจากราชการ

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้อุทธรณ์

(๔) เป็นผู้กล่าวหา หรือเป็นหรือเคยเป็นผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการ

(๕) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งให้ออกจากราชการที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ

(๖) มีความเกี่ยวพันทางเครือญาติหรือทางการสมรสกับบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) อันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อุทธรณ์

กรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ซึ่งมีกรณีตามวาระหนึ่ง ให้แจ้งต่อประธาน ก.พ.ค. และถอนตัวจากการพิจารณาในจังหวะอุทธรณ์การยื่นคำคัดค้าน และการพิจารณาคำคัดค้าน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค.

หมวด ๑๐

การร้องทุกข์

มาตรา ๒๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้มีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา และเป็นกรณีที่ไม่อาจอุทธรณ์ตามหมวด ๙ การอุทธรณ์ได้ ผู้นั้นมี

สิทธิร้องทุกข์ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๑๗๓ การร้องทุกข์ที่เหตุเกิดจากผู้บังคับบัญชา ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ตามลำดับ

การร้องทุกข์ที่เหตุเกิดจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค.

เมื่อ ก.พ.ค. ได้พิจารณาอนุมัติจัดจ่ายเรื่องร้องทุกข์ประการใดแล้ว ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.

การร้องทุกข์และการพิจารณาอนุมัติจัดจ่ายเรื่องร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค.

มาตรา ๑๒๔ ในการพิจารณาอนุมัติจัดจ่ายเรื่องร้องทุกข์ให้ ก.พ.ค. มีอำนาจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ยกคำร้องทุกข์ หรือมีคำวินิจฉัยให้แก่ไขหรือยกเลิกคำสั่ง และให้เยียวยาความเสียหายให้ผู้ร้องทุกข์ หรือให้ดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมตามระเบียบที่ ก.พ.ค. กำหนด

ในการพิจารณาอนุมัติจัดจ่ายเรื่องร้องทุกข์ ก.พ.ค. จะพิจารณาอนุมัติจัดจ่ายเอง หรือจะตั้งกรรมการ ก.พ.ค. คนหนึ่ง หรือจะตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาอนุมัติจัดจ่ายเรื่องร้องทุกข์ก็ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค. และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจตามมาตรา ๑๗๗ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๕ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อาจถูกคัดค้านได้

(๑) เป็นผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุให้เกิดความคับข้องใจ หรือเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาดังกล่าว

(๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ร้องทุกข์

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ร้องทุกข์

(๔) มีความเกี่ยวพันทางเครือญาติหรือทางการสมรสกับบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) อันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องทุกข์

กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ซึ่งมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งต่อประธาน ก.พ.ค. และถอนตัวจากการพิจารณาอนุมัติจัดจ่ายเรื่องร้องทุกข์

การยื่นคำคัดค้าน และการพิจารณาคำคัดค้าน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค.

หมวด ๑๑

การคุ้มครองระบบคุณธรรม

มาตรา ๑๒๖ ในกรณีที่ ก.พ.ค. เห็นว่ากฎหมาย หรือคำสั่งใดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และมุ่งหมายให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่สอดคล้องกับระบบคุณธรรมตามมาตรา ๔๒ ให้ ก.พ.ค. แจ้งให้หน่วยงานหรือผู้อุปถัมภ์ หรือคำสั่งดังกล่าวทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไข หรือยกเลิกตามควรแก่กรณี

ลักษณะ ๕

ข้าราชการพลเรือนในพระองค์

มาตรา ๑๒๗ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการพลเรือนในพระองค์พ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามพระราชอธิราชศัย

เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลจะตราพระราชบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง การบรรจุ การแต่งตั้ง การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ การรักษาจรรยา การรักษา วินัยการอุปถัมภ์ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และการอื่นตามที่จำเป็นของข้าราชการพลเรือน ในพระองค์ก็ได้ แต่ห้ามนี้ต้องไม่กระทบต่อพระราชอำนาจตามวรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติตามวรรคสองจะกำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือ บางส่วน มาใช้บังคับหรือจะกำหนดให้แตกต่างจากที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๒๘ ให้ ก.พ. อ.ก.พ. วิสามัญ และ อ.ก.พ. สามัญ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อน วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ก.พ. หรือจนกว่าจะได้แต่งตั้ง อ.ก.พ. วิสามัญ หรืออนุกรรมการใน อ.ก.พ. สามัญ แล้วแต่กรณีตาม พระราชบัญญัตินี้

การดำเนินการแต่งตั้ง ก.พ. ให้กระทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๙ ในระหว่างที่ยังไม่ได้ดำเนินการให้มี ก.พ.ค. ให้ ก.พ. ทำหน้าที่ ก.พ.ค. ตาม พระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ก.พ.ค. ตามพระราชบัญญัตินี้

การดำเนินการแต่งตั้ง ก.พ.ค. ให้กระทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ หรือข้าราชการพลเรือนในพระองค์ตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ หรือข้าราชการพลเรือนในพระองค์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี ต่อไป

มาตรา ๑๓๑ ในระหว่างที่ ก.พ. ยังมิได้จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๔๘ บทบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ยังไม่ใช้บังคับ โดยให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนบัญชีอตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนและบัญชีอตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการพลเรือนท้ายพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญและข้าราชการพลเรือนในพระองค์ไปพลงก่อนจนกว่า ก.พ. จะจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งเสร็จ และจัดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญของทุกส่วนราชการเข้าประเภทตำแหน่ง สายงาน และระดับตำแหน่งตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และประกาศให้ทราบ จึงให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ก.พ. ประกาศเป็นต้นไป และให้ผู้บังคับบัญชา สั่งแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ก.พ. ประกาศ

ในการจัดตำแหน่งและการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญตามวาระหนึ่ง หากมีเหตุผลและความจำเป็น ก.พ. อาจอนุมัติให้แต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญผู้มีคุณสมบัติต่างไปจากคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะตัวได้

ให้ ก.พ. ดำเนินการประกาศตามวาระหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๒ ในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกา หรือออกกฎหมาย ก.พ. ข้อบังคับ หรือระเบียบหรือกำหนดกรณีใด เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พระราชกฤษฎีกา กฎหมาย ก.พ. ข้อบังคับ หรือระเบียบหรือกรณีที่กำหนดไว้แล้วซึ่งใช้อยู่เดิมมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ พระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ไม่อาจนำพระราชกฤษฎีกา กฎหมาย ก.พ. ข้อบังคับ หรือระเบียบหรือกรณีที่กำหนดไว้แล้วมาใช้บังคับได้ตามวาระหนึ่ง การจะดำเนินการประกาศได้ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๑๓๓ ข้าราชการพลเรือนผู้ได้มีกรณีกระทำผิดวินัยหรือกรณีที่สมควรให้ออกจากราชการอยู่ก่อนวันที่บบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจสั่งลงโทษผู้นั้นหรือสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ส่วนการสอบสวน การพิจารณา และการดำเนินการเพื่อลงโทษหรือให้ออกจากราชการให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่

(๑) กรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้สั่งให้สอบสวนโดยถูกต้องตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้นไปแล้ว ก่อนวันที่บบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังสอบสวนไม่เสร็จก่อนให้สอบสวนตามกฎหมายนั้น ต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

(๒) ในกรณีที่ได้มีการสอบสวนหรือพิจารณาโดยถูกต้องตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้น เสร็จไปแล้วก่อนวันที่บบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้การสอบสวนหรือพิจารณา แล้วแต่กรณีนั้น เป็นอันใช้ได้

(๓) กรณีที่ได้มีการรายงานหรือส่งเรื่อง หรือนำสำเนาเสนอ หรือส่งให้ อ.ก.พ. สามัญได้ พิจารณาโดยถูกต้องตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้น และ อ.ก.พ. สามัญพิจารณาเรื่องนั้นยังไม่เสร็จก่อนให้ อ.ก.พ. สามัญ พิจารณาตามกฎหมายนั้นต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๑๓๔ ข้าราชการพลเรือนซึ่งโอนมาจากพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการประเภทอื่นก่อนวันที่บบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้ได้มีกรณีกระทำผิดวินัยหรือกรณีที่สมควรให้ออกจากงานหรือให้ออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการนั้นอยู่ก่อนวันที่บบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญและลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้น หรือดำเนินการสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการได้ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๑๐๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๕ ผู้ได้ถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้ายังมิได้ยื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวและยังไม่พ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ในวันที่บบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีสิทธิอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่บบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๖ เรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่บัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและอยู่ในอำนาจการพิจารณาของ อ.ก.พ. สามัญ หรือ ก.พ. ให้ อ.ก.พ. สามัญ หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

เรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ได้ยื่นต่อ อ.ก.พ. สามัญ หรือ ก.พ. ในวันหรือหลังวันที่บัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและเป็นกรณีที่มีการลงโทษหรือสั่งการไว้ก่อนวันที่บัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญและลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ ก.พ.ค. เป็นผู้พิจารณาดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๓๗ การได้ที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือเคยดำเนินการได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือมีกรณีที่ไม่อาจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ การดำเนินการต่อไปในเรื่องนั้นจะสมควรดำเนินการประการใดให้เป็นไปตามที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๑๓๘ การปรับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญเข้าตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นต่ำของระดับตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำซึ่งคราวตามบัญชีท้ายตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ได้รับการปรับเงินเดือนจนได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของระดับตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๓๙ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเพณีต่างๆ กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลม ให้ยังคงนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลมต่อไป การให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับกับข้าราชการประเพณีดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำได้โดยมติขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลหรือองค์กรที่กำหนดที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเพณีนั้นๆ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรัฐมนตรี

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบข้าราชการพลเรือน เพื่อกำหนดภารกิจของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ใช้บังคับมานาน บทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับพัฒนาการด้าน^๑
การบริหารราชการที่เปลี่ยนไป ดังนั้น เพื่อกำหนดภารกิจของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและ
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม และเพื่อให้การบริหารทรัพยากรบุคคล
ภาครัฐสอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการสมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว โดยปรับบทบาท
ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จากเดิมที่เป็นหัวผู้จัดการงานบุคคลของฝ่ายบริหาร ผู้พิทักษ์
ระบบคุณธรรม และผู้จัดโครงสร้างส่วนราชการ ให้เป็นเพียงผู้จัดการงานบุคคลของฝ่ายบริหาร
โดยมิใช้ชื่อเดียวกับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการส่วนบุคคลในการพิทักษ์ระบบ
คุณธรรมให้เป็นของคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ปรับบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือนจากเดิมที่เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและคณะกรรมการ
พิทักษ์ระบบคุณธรรม และมิใช้ชื่อเดียวกับบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ
ราชการปรับปรุงระบบตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญให้จำแนกตามกลุ่มลักษณะงาน ตลอด
จนกระทั่งจัดการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดดำเนินการมากขึ้น
จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กสิริมูลนิธิพัฒนาคุณภาพ
สำนักงานสาธารณะสุขจังหวัดเชียงใหม่

เลขที่ 10 ถนนสุเทพ ตำบลลับสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์ 053-211048-50 ต่อ 205, 206
โทรสาร 053 -894115
www.koonnapab.com

